

MAGYAR

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törvénytörvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Károly király és Mihály trónörökös látogatása a gárdaezrednél

Ófelsége beszédében a hadsereg felszerelésének és megerősítésének szükségességét hangoztatta

Bucurestiből jelentik: Ófelsége II. Károly király és Mihály nagyvajda tegnap ismét megjelentek a katonák körében. Ezúttal a gárdaezredet keresték fel. Ófelsége, mint minden évben, most is megszakította nagyfőntosságu országvezetői tevékenységét s meglátogatta a katonákat, akik felé a legnagyobb szeretettel és gonddal fordul. A Mihai Viteazul lovag-gárdaezred s a pionir-ezred ünnepélye a pionir-ezred főépületében zajlott le. Ófelsége érkezése előtt megérkeztek az ünnepség színhelyére Tatarescu miniszterelnök, Slavescu hadfelszerelésügyi miniszter, Ilcus tábornok nemzetvédelmi miniszter, Teodorescu tábornok lég- és tengerészetiügyi miniszter és számos magasrangú tiszt. Miután az uralkodó üdvözölte a jelenlevőket, Eftimiu ezredes, a pionir gárdaezred parancsnoka tartott beszédet. A beszédre Ófelsége válaszolt:

— Ezredes ur, szeretett bajtársak! Habár jó idő telt el már karácsony óta, mégis kimondhatatlan öröm tölt el, hogy közéték jöhettek. Két fontos tényezője van a nép fel-emelését célzó igyekezetemnek. Elsősorban arra gondolok, hogy a hadsereget minden szükséges eszközzel fel kell szerelni és meg-

kell erősíteni, hogy bármely pillanatban megvédhesse az országot. De az anyagi rész mellett egy olyan tényező is van, amit nem lehet pénzzel elérni, amihez lélek szükséges. Ez az erkölcsi erő kérdése. Mindig azt kívántam, hogy ezt a három ezredet valamilyen módon családomnak tekintsem. Ezért ragaszkodtam ahhoz, a hagyományhoz, hogy egy olyan ünnepet töltsék körükben, amelynek családi jellege van. Ennek a családi érzésnek minél jobban be kell hatolnia mindenki lelkébe. Egy ezred nemcsak katonai egység, hanem lelki tekintetben bajtársi családnak kell lennie. Azt akarom, hogy tudjátok, amikor körötökbe jövök, mindig ugyanaz a szeretet vezet.

Az Uralkodó és Mihály nagyvajda szemlét tartottak a három ezrednek (lovagárda, Mihai Viteazul és pionirok) a diszteremben összegyűlt tisztjei fölött. Mindegyikkel kezefogtak és ajándékot osztottak ki közöttük. Ófelsége II. Károly király és Mihály trónörökös ezután beírták neveiket az ezred aranykönyveibe. A magas személyiségek fél nyolc óraker kisere-tükkel együtt a Királyhimnusz hangjai mellett hagyták el az ünnepség színhelyét.

Tizenegy pontból álló határozatot hozott a minisztertanács

A Szamos-, Maros- és Temes-tartományok égető kérdésének megoldása

Bucurestiből jelentik: Tatarescu miniszterelnök elnöklétével pénteken minisztertanács volt, amelyen a január 20-án Kolozsváron tartott nagyszabású értekezlet kapcsán felmerült kérdéseket vitatták meg. A tanács a kérdésekben 11 pontból álló határozatot hozott, melynek részletei az alábbiak:

1. A szükséges hitelek biztosítása és a tavaszi mezőgazdasági kampányhoz szükséges vetőmagvak kiosztása a gazdák között.
2. A terményeknek és takarmányoknak a magánkézbe történő felhalmozását felfüggesztik és olyan intézkedésekkel helyettesítik, melyek biztosítják a hadsereg ellátását és a termény, valamint takarmánykészletek arányos elosztását az egész ország területén.
3. A földreformból származó peres eljárások befejezésének meggyorsítása.
4. A kihágásokból eredő állami követelések végleges rendezésére új törvényt hozatala.
5. Az új egészségügyi törvény által az iparban felmerült nehézségek elhárítására megfelelő intézkedések megtétele.

6. A községi erdők és legelők átadási menetének meggyorsítása.

7. A nyersbőrreladás felülvizsgálása a hadsereg szükségletének és a belső fogyasztásnak szempontjából.

8. Elszegényedett iparosok és kereskedők megsegítéséről szóló törvény módosítása és alkalmazása.

9. Új intézkedések az ország petroléum, benzín és sóellátásának megjavítására.

10. Az erdélyi és bánati hitelintézeteknek adott támogatások folytatása és több iparbankfiók létesítése.

11. Topánfalván ipartelep létesítése, katonai és parasztojarművek gyártására.

A minisztertanács végén Cafeucu külügyminiszter az ország külpolitikai fejlődéséről adott hosszabb tájékoztatót. Ezután a kormánytagjai áttértek a folyó kérdések megbeszélésére. Az értekezlet azzal a határozattal ért véget, hogy Kolozsvár után a legközelebbi széleskörű közigazgatási megbeszéléseket szombaton január 27-én, Chisinauban tartják meg.

A németek fehér könyve a népkisebbségi kérdésről

VII.*

Mint már az előző közleményünkben jelezte, teljes elakadással fenyegettek azok az 1937-ik év elején német részről kezdetű tárgyalások, melyek arra irányultak, hogy a lejáratban lévő 1922-ik évi lengyel-német felszüléziai egyezményt új megegyezéssel pótolják. A német ajánlat azt is javasolta, hogy ne csak Felsősziléziára, de egész Lengyelországra vonatkozólag terjesszék ki a kisebbségvédelmi kölcsönös megállapodásokat. Beck külügyminiszter 1937. április 19-ikén határozottan visszautasította az újabb kétoldalú egyezmény kötését, s azzal az ellenjavaslattal igyekezett a visszautasítás nyersségét enyhíteni, hogy az egyes sérelmi tények diplomáciai megbeszélésével könnyítsenek a helyzeten. Az egyezmény gazdasági vonatkozású részének a pótlásában is lengyel részről fokozottabb lett az elzárkózás. A teljes elakadás állapota állott elő, s ezért a varsói német nagykövetet Berlinbe hívták az ügyben teendő további lépések megtárgyalására.

E megtárgyalások után maga Hitler kancellár adott utasítást a német külügyminiszternek, hogy az ügyben egy emlékiratot kell átnyújtani a lengyel kormányának, s ekként eldöntésre törekvő diplomáciai föllépést, úgynevezett „demars”-ot kell tenni. A német nagykövet Varsóba visszaérkezvén, 1937. május hó 28-ikán még a következő írásbeli utasítást is kapta Neurath báró külügyminisztertől: „Hívalkodom arra a szóbeli megbeszélésre, mely az ön legutóbbi berlini látogatása alatt a kisebbségi kérdésben lefolyt. Kérem önt, hogy az ügyet Beck úrnál lehető leghamarabb ismét szóba hozza. Lehetséges, hogy Beck úr a szerződéses megállapodás akár egyik, akár másik formáját ismét a *limine* elutasítja, sőt még azon-túl Lengyelország nemzetközi kötelezettségének további érvényben létét is kétségbevonja. Ez esetben kérem önt, állapítsa meg kifejezetten vele szemben, hogy ekként nyílt ellentét (Dissens) áll elő ebben a fontos kérdésben a két kormány között. Csak azt remélhetik, hogy a lengyelországi német kisebbség jövőbeli sorsa tényleg úgy alakul, hogy abból az elvi ellentétből nem származik káros visszahatás a német-lengyel viszonyokra. Egyebekben természetesen a további elhatározásokat a birodalmi kormány részére kell fenntartania. Demarsa folytatásáról a jelentést különös érdeklődéssel várom.”

Moltke német nagykövet már 1937. június 1-én küldötte a jelentést: „Ma végbevittem a rám bízott demarsot a mellékelt emlékirat átadásával, melyet szóbelileg is részletesen előadtam. Beck úr nagyon figyelmesen meghallgatott, de fejtegetéseim alatt se a helyeslésnek, se az elutasításnak semmi megnyilvánulását nem adta. Mikor végül is arra utaltam, hogy a Neurath úr által nekem adott megbízatást maga a vezér és kancellár rendelte el, ez már Beck ura láthatólag nagy benyomást gyakorolt. Azt válaszolta, hogy a vezér kívánalmait itt mindig különösen komoly figyelemben részesülnek. Magától értetődően ő (Beck) az előadott ügyet föltétlenül a miniszterelnök, illetve a kabinet elé terjeszti, s fenntartja magának, hogy a len-

* Előbbi közlemény a „Magyar Lapok” 1940. január 27-iki számában.

gyel kormány állásfoglalását majd ezután közölhesse."

A jelentés aztán még elmondja, hogy Beck rövid megjegyzéseket tett, de nem ismételte korábbi érveit a német ajánlat ellen. A lengyelországi német kisebbséggel való bánásmód tekintetében kifejezte, hogy „az alsó hatóságok önhatalmu tényei ellen a miniszterelnök a maga ismeretes erélyével bizonyára kész lesz közbelépni." A jelentés aztán e mondatokkal végződik: „Beck úr az egész német-lengyel kisebbségi probléma nehézségeit azzal a különbséggel igyekezett megvilágítani, ami a két állam belső felépítésében mutatkozik, s hogy egyébként is milyen rendkívül szövevényes az egész kisebbségi probléma. Beck úr nem ismételte meg korábbi érveit a mi javaslatunk ellen, de nem tért ki egy szóval se azokra az elvi szempontokra, melyeket ma utasításom szerint előadtam."

Ezek az elvi szempontok az egyidejűleg előterjesztett emlékiratban is csoportosítva voltak. Az első az, hogy Németország nem csinált nehézséget, mikor 1934-ben Lengyelország a Népszövetségnek felmondotta a népkisebbségi szerződés egyoldalú kötelezéseit, illetve e kötelezettségek ellenőrzésében való közreműködést. De mikor Németország kétoldalú, mindkét felet hasonlóan (paritátosan) kötelező szerződést ajánlott, akkor éppen további megértéssel volt Lengyelországnak amaz érzékenysége iránt, mely az egyoldalú kötelezést nem akarta vállalni. Másik szempont az, hogy az egyes kérdéseknek külön-külön felségjogi alapon való elintézése, s az erre irányuló barátságos megbeszélések módja — német vélemény szerint — nem találó felfogása a problémának. A szerződés, mely egymást kölcsönösen kötelezi, a barátságos megbeszéléseket nemhogy kizárná, hanem éppen megkönnyíti. Harmadik szempont szerint a német kormány hangoztatja, hogy az 1934-iki lengyel felmondás csak a Népszövetség ellenőrző tevékenysége ellen irányult, de nem változtatta meg Lengyelországnak a kisebbségek iránti általános kötelezést. Azok továbbra is fennmaradnak, s a felszülési egyezmény lejáratá után is nemzetközi kötelezettségek. Ezek megfelelő teljesítését az érdekeltek kisebbségi népcsoportok joggal elvárhatják, s éppen e jog védelmére ajánlja Németország, hogy ne csak Felsősziléziára, hanem egész Lengyelországra kiterjedően egyezményt kössenek. A kölcsönösségnek megfelelően Németország is a maga egész területén kötelezi a lengyel népkisebbség javára magát.

Végül a német emlékirat elvi szempontként arra is utal, hogy a kisebbségi jogrendszer kiegészítő szerves része a Lengyelországra vonatkozó 1919-ik évi általános rendezésnek. De hogy ez a területi kérdéssel való összefüggés politikailag ki ne éleződjék, illetve, hogy Németország szándékai tekintetben félre ne érlessenek, azért látja szükségesnek a német kormány a két állam közötti kölcsönös, egymást egyformán kötelező szerződést egymás népkisebbségi védelméről. Ha ezt a kölcsönös szerződési módot a lengyel kormány mégse akarja elfogadni, akkor — mondja — a német emlékirat — még csak egy útja van a kisebbségi probléma kezeléséről való elvi meg egyezsnek: „Mindkét kormány, mindenik magára vonatkozólag, de egyidejűleg és tartalmilag egyértelműen legyen közzé egy közjogi jelentőségű nyilatkozatot arról, hogy milyen elvek szerint védi a területén élő német, illetve lengyel kisebbségeket."

Az emlékirat még felsorolja azokat a német sérelmeket, melyek leginkább kiütözköznek, s így az elvi szempontok után a tényleges állapotok erejével is sürgetik a kisebbségvédelmet. Ilyen sérelmi csoportosítások: a) az agrárreform tulzolt alkalmazása a német birtokokra; b) az állami és lengyel társadalmi szervezetek által gyakorolt elővásárlási és visszavásárlási jog; c) a lengyel nyugati határszélre (Felsősziléziára, Pomerániára és Pozenre) alkalmazott határozó rendelkezés, mely a németekre nézve birtokjoguk fenntartását és még az öröklést is lehetetlenné teszi; d) hogy német kisebbségek csak kivételesen kapnak boltok, üzletek, gazdasági üzemek nyitására engedélyt, s hogy a német orvosokat, gyógyszerészeket és ügyvéde-

ket a hatóságok megakadályozzák praxisuk megkezdésében és folytatásában; e) a német egyesületekben levő, vagy gyermekeiket német iskolákba járató munkások és alkalmazottak elbocsátása lengyel szervezetek nyomása alatt; f) az iskolavégzett német ifúság megakadályoztatása abban, hogy bizonyos életpályákra kiképzést kaphasson és elhelyezkedhessék; g) az újabban lábrakapott bojkottmozgalmak a német üzletek ellen.

A fentiekről 1937. június 1-én lefolyt varsoói megbeszélés után Beck külügyminiszter már június 6-ikán magához kérte a német nagykövetet. A miniszter éppen aznap kell útra, hogy a lengyel államelnököt bucuerești látogatás útjára elkísérje. A német nagykövetnek elmondta, hogy nem akart addig távozni Varsóból, míg a német demarsra választ nem adott. És közölte, hogy a lengyel kormány hajlandó a kisebbségvédelemről szóló önálló kijelentések módjáról a német kormánnyal tárgyalni. A szerződési forma iránt azonban továbbra is elutasító állásponton marad. Múltke nagykövet ezt távirattal adta tudtára Berlinnek, s egyúttal a kisebbségvédelmi kijelentés szövegére kérte a német kormány tervezetét. A német külügyminiszter 1937. június 18-án repülőgépes futárral küldötte meg a szövegtervet. Egyúttal a következő utasításokat adta: „Kérem önt, kifejezetten mutasson rá a megbeszélések folyamán, hogy jövőben a földreformtörvény és a határozó-szabályozás németellenes alkalmazása, a német kormány nézete szerint, nem fér össze a kisebbségvédelmi kijelentéssel. Kérem továbbá annak az indítványozását, hogy a két állam megbízottai között szabályszerűen visszatérő megbeszélések legyenek a kisebbségi kérdések felől."

A német kormány által ajánlott szöveg egy bevezető és befejező részen kívül 5 pontot tartalmazott. A lejáratban lévő felszülési egyezmény, mint azt a múltkor közlésünkben említettük, 158 szakaszból állott. E 158 szakasz helyett csak 5 pont bizonyára elég lényeges összeszorítás, de ebben is az a törekvés nyilvánult meg, hogy részletekbe való mélyedéseket ne idézzenek elő. A nem a leginkább lényeges elvekre szorítkozzának, s ekként meggyorsítsák és megkönnyítsék a meg egyezést. Aztán a gyakorlati részletekben való továbbfejlesztésre a német kormány éppen azért kívánta, hogy szabályszerű időközökben a két állam megbízottai összeüljenek, mert így akarta biztosítani, hogy a mostani öt pont segítségével is azt a korábbi 158 szakaszt lassankint pótolni tudják.

Egyébként a németek által ajánlott szöveg a következő volt lényeges tartalma szerint:

A német és a lengyel kormányok barátságos megbeszélést folytattak a lengyelországi német és a németországi lengyel kisebbségek helyzetéről. A két kormány egyértelmű meggyőződése az, hogy e kisebbségekkel való bánásmód jelentősen kihat a két ország közötti barátságos viszonyok további fejlődésére s hogy mindkét államban a kisebbségek jóléte biztosabb lesz, ha megvan a bizonyosság a másik országban való azonos elbánás felől. Eppen azért mindkét kormány elégtétellel megállapíthatja, hogy mindkét állam a maga szuverenitása keretében, a nevezett kisebbségek kezelésére irányadóknak tekintve az alábbi elveket:

1. A német és lengyel népségek kölcsönös tiszteletben tartása önmagában véve elegendő minden kísérletet, hogy a kisebbséget kényszerítően asszimilálják, hogy a kisebbségi hovatartozása kérdéseire tegyék, vagy az erre vonatkozó bevallást megakadályozzák. Különösen tilos bármiféle nyomás a kisebbségi ifjúságra, hogy ezt a maga kisebbségétől elidegenítsék.

2. A kisebbséghez tartozóknak joguk van nyelvük szabad használatára írásban és szóban, még pedig úgy személyi, mint gazdasági viszonyaikban, valamint a sajtóban és a nyilvános gyűlésekben. Az anyanyelv és a népvicselethez apólasa miatt a kisebbségekre so magánéletükben, és a közéletben semmi hátrány nem származhatik.

3. Az egyesületi jog a kisebbségi javára biztosított, a kulturális és gazdasági összeszervezkedés joga is.

4. A kisebbségeknek szabad a maguk anyanyelvén iskolákat fenntartani és igazgatni. Egyházi tén a kisebbségeknek biztosított, hogy vallásos életüket saját anyanyelvükön és saját egyházi szervezetükben építhessék. A vallási tén fennálló viszonyokra és a karitatív tevékenységbe nem lesz semmi beavatkozás.

5. Kisebbséghez tartozása miatt senki sem akadályozható meg valamely élethivatás választásában és gyakorlásában, vagy gazdasági tevékenységében, se hátrányokkal nem sújtható. Gazdasági tén ugyanazon jogokat élvezik, mint az államnép, különösen az ingatlanok birtoklásában és öröklésében.

A felsorolt elvek semmi módon nem érintik a kisebbségeknek azt a kötelezettségét, hogy teljes lojalitással viseltessenek az állam iránt, melyhez tartoznak.

Ez a szöveg került tárgyalásra a két kormány között. Végezetül meg is állapodtak lengyel részről is, hogy azt elfogadják és kihirdetik. De addig még eltelt egy néhány hónap, s közben a felszülési egyezmény is lejárt és még mindig nem volt annak pótlására semmiféle helyettesítő rendelkezés. Ellenben volt sok olyan közbevetés, mely már eleve arra irányult, hogy a kisebbségvédelmi kijelentés gyakorlatilag ne tudjon hatályos lenni. Erről a kínos vajdásról egy következő alkalommal adunk ismertetést.

Uj püspökséget állít fel a Szentszék Magyarországon

Budapestről jelentik: Nem régen ülésezett Budapest *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás elnöke alatt a magyarországi latin és keleti szertartású katolikus püspökök szokásos évi konferenciája. A hercegprímás nyilvánosságra hozta a Szentszék bulláját, amely megszünteti az addigi kassai és rosnói apostoli kormányzóságokat és az összevont területen az új kassai püspökséget állítja fel. A szatmári egyházmegyét, az ungvári és mérki apostoli kormányzóságokat szintén egyesítette és kormányzásukat az új kassai püspökre bízta. Foglalkozott a püspöki konferencia a menekültek Magyarországra való tödulásával előállott lelkipásztori nehézségekkel is.

A Szentatya köszönő levele Serédi hercegprímáshoz.

Budapestről jelentik: Köztudomású, hogy milyen fontos munkát végzett *Serédi* bíboros-hercegprímás még római tartózkodása idején az elkunyt *Gasparri* bíboros államtitkár mellett az új egyházi törvénykönyv megalkotásánál. Az egyházi törvénykönyv megalkotásánál használt források kiadását *Gasparri* bíboros kezdte el, munkáját azonban közbejövő halála

szakította meg. A források további kiadását *Serédi* hercegprímás vette a kezébe. A nagy munkát, amely a tudományos világ közmegecsülését szerezte meg számára, most fejezte be. A Szentatya ez alkalommal megleghangú köszönőlevelet intézett *Serédi* hercegprímáshoz.

A japánbarát új Kína gazdasági és katonai megszervezése

Vang-Csing-Vei egységes pénz-, és vámrendszert vezet be Kínában

Sanghaiból jelentik: Vang-Csing-Vei, az új japánbarát kínai kormány elnöke bejelentette, hogy egész Kínában egységes pénzügyi és egységes vámrendszerrel állapítanak meg. Az új kormány megteremti saját hadseregét Kína helyőrségeiben. A béke végleges megkötéséig a rend fenntartásáért a japán katonai hatóságok viselik a felelősséget.

Az oroszok már ötödik napja hiába támadnak a karéliei befagyott tavakon keresztül

Az ukrán katonák megbízhatatlanok a szovjet seregében. Amerika százmillió dolláros kölcsönt ad Finnországnak

Helsinkiből jelentik: A hivatalos finn hadi-jelentés szerint a karéliei földszoroson az oroszok Muolajaervi befagyott tavain és a Taipale folyón át támadást intéztek a finn vonalak ellen, de visszaverték őket. Az oroszok már ötödik napja támadják hiába ezeket az állásokat. A finnek megeemmisítették több orosz századot és több szovjet vonatoszlopot.

Helsinkiből jelentik: Az elfogott orosz katonák elmondják, hogy a parancsnokok szemében az ukrán nemzetiségű katonák teljesen megbízhatatlanok. Amikor az ukránoknak a lövészar-

okban kiosztják a fegyvereket, géppuskás és géppisztolyos kommunisták állanak mögöttük és arra ügyelnek, hogy az ukrán katonák a finnek ellen, ne pedig parancsnokaik és a népbiztosok ellen használják fegyvereiket. Ha elvégzik a rájuk bízott feladatot, át kell adniuk fegyvereiket.

Helsinkiből jelentik: Washingtonba többheti tárgyalás után végleges formában megszületett az a javaslat, amelynek értelmében az USA 100 millió dolláros kölcsönt engedélyez Finnországnak.

A Ladoga-tó körüli harcok hatodik napja

Két orosz hadosztály elvesztette egymással a kapcsolatot. — Az amerikai finn kölcsönt Anglia átveszi és hadianyagot szállít érte Finnországnak

Koppenhágából jelentik: A National Tidende jelentése szerint két orosz hadosztály a Ladoga-tótól északra elvesztette a kapcsolatot egymással és mindkét hadosztály rendkívül válságos helyzetbe került.

Az oroszok a Ladoga-tó körül vívott harcok hatodik napján is újabb és újabb csapatcsoportokat vetnek harcra a finn állások kulcsfontosságú pontjai ellen. Kisebbszámú időközökben követik egymást a támadáshullámok: ez arra enged következtetni, hogy a szovjet hadsereg a maga haderejének erős számbeli fölényére támaszkodva kifárasztási taktikát követ.

Helsinkiből jelentik: A múlt héten 30, ezen a héten 50 angol repülőgép érkezett Finnországra. Angol lapírtesülések szerint Londonban azt a tervet mérlegelik, hogy azokat a nem hadiárakat, amelyeket Finnország a most tárgyalás alatt lévő amerikai kölcsönből Amerikában vásárol, Anglia vegye át és ellenértékül hadianyagot és a hadviselés szempontjából fontos nyersanyagokat szállítson Finnországnak.

Önkéntes csapatok alakulnak a finn-orosz harcok halottai eltemetésére.

Rómából jelentik: A Stampa értesülése szerint egy dán gyáros felhívására dánokból, svédokből és norvégokból olyan önkéntes csapatok alakulnak, amelyeknek egyetlen feladatuk az lesz, hogy a finn és orosz vonalak között heverő holttesteket összeszedjék és elszállítsák. A vonalak között ugyanis tízezerrel hevernek a temetetlen holttestek és attól lehet tartani, hogy a nagy hideg megszűnésével ezek borzalmas járványoknak lehetnek okozói. A dán gyáros felhívására szervezkedő csapatok a finn és orosz kormány hozzájárulásával akar-

nak működni és hírszerint a finn kormány már is tanulmányozza az erre irányuló javaslatot.

Mannerheim tábornagy életveszélyben.

Rómából jelentik: Valamennyi olasz lap megemlékezik Mannerheim tábornok egyik tetteréről, mely nagy személyes bátorságról tesz tanúságot.

Chisinauban közigazgatási értekezletet tartott a kormány

A Prut és a Dnyeszter tartományok királyi helytartóit is bevonták a tanácskozásokba

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: Szombaton délelőtt Chisinauban rendkívüli minisztertanácsot tartott a kormány. Az ülésnek közigazgatási értekezlet jellege volt és a tanácskozásokba bevonták a Prut és a Dnyeszter tartományok királyi helytartóit, valamint a két tartomány N. U. F. szervezeteinek vezető

személyiségeit. Az ülésen a királyi helytartók ismertették tartományaik időszerű kérdéseit és a megoldási javaslatok felett — éppúgy mint néhány nappal ezelőtt Kolozsváron — beható tanácskozásokat folytattak a minisztertanács résztvevői. Az ülésről lapunk zártáig nem adtak ki hivatalos jelentést.

Tizenkétezer leien felüli óvadékösszegnél huszonöt százalékos személyes jegyzésű bonokban kell letétbe helyezni

Nagyvárad. Saját tud. A Szamos tartomány királyi helytartóságának körrendelete értelmében a város polgármesteri hivatala közli az érdekeltekkel, hogy a hadfelszerelési bónok kibocsátásáról szóló törvény 10-ik szakasza arra kötelezi mindazokat, akik különböző ügyekben törvényes óvadékot tesznek le, hogy 1940 január 1-től kezdődően abban az esetben, ha a letétösszeg meghaladja a 12 ezer leit, az összeg huszonöt százalékos hadfelszerelési bonokban kell letétniük, még pedig olyan bonokban, amelyeket az óvadékot letétbe helyező személyesen jegyzett le.

A letétbehelyezőknek a közvetlen és személyes jegyzést a következőkkel kell igazolniuk: a) hadfelszerelési bón eredeti jegyzési nyugtájával, amelyben föl kell tüntetni a jegyzés összegét és időpontját; b) a Casa Antonomă de Finanțare și Amortizare által, a garancia letétbehelyezőjének nevére kibocsátott és a tulajdonosok eredeti kimutatásában feltüntetett ef-

fektív bonok letétbehelyezésével. Átruházott bonokról szóló kimutatást, amelyet más személyek vagy intézmények bocsátottak ki, nem fogadnak el, mert ez csak a másodkézi vásárlást igazolhatná, nem pedig a törvény által előírt közvetlen és személyes jegyzést. c) A Casa de Depuneri și Consemnatiuni vagy pénzügyigazgatóság által kibocsátott jegyzési nyugtával (recepția de consemnare).

A jegyzési nyugtában feltüntetjük, hogy a nyugtával igazoltan jegyzett bonokat közvetlenül és személyesen a bon tulajdonosa jegyeztesse le. Abban az esetben, ha a garancia letévése kötelezettek a törvényben előírt 25 százalékos hányadnál nagyobb összegű személyes aláírási nyugtával rendelkeznek, a pénzügyigazgatóságokhoz fordulhatnak, ahol annyi jegyzési nyugtát bocsátanak ki, ahány garancia-hányad fedezhető a globális aláírási nyugtában feltüntetett összegből.

... *biztosan segít!*
Vegyen bizalommal

-tablettákat.
Bevált szer

rheuma · köszvény · izchias
és mindennemű hűléses megbetegedéseknél.

42 és 14 tablettás csomagolásban.

A finn főhadiszállás helyét állandóan változtatják, hogy az oroszok fel ne fedezhessék. Legutóbb azonban az ellenség mégis fölfedezte a főhadiszállást és bombázta. Amint elhangzott a riadó, a főparancsnoktagjai, akik éppen ebédeltek, az óvóhelyre siettek. Mannerheim tábornok azonban a helyén maradt és így szólt:

— Ha a finneknek szükségük van rám, életben maradok.

És tovább folytatta az ebédelését. Csak egy kiszolgáló leány maradt mellette és ez a leány a finn nők között elsőnek kapott katonai kitüntetést.

Londonban gondolkoznak, hogy küldjenek-e katonai segítséget a finneknek.

Rómából jelentik: Az olasz lapok jelentése szerint Londonban erősen foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy katonai segítséget küldsenek Finnországnak. Hivatalos körökben ugyan a legnagyobb tartózkodással beszélnek erről, de felhívatlanosan már közölték, hogy az első csapatok a tavasszal érkeznek a finn frontra, míg a francia önkéntesek már a legközelebbi hetekben ott lesznek.

Kállay Miklós:

Báthory István

Báthory György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ára 140 Lej, kötve 342 Lej.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jokaira emlékeztető gazdag aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szövevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film perzse le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

Az angol király hétvégi pihenőre utazott

A háborus idők miatt elmarad a zászlódisz egy német nemzeti ünnepen. Hivatalos jelentést adtak ki a belga hadsereg részleges leszereléséről

Londonból jelentik: György angol király és felesége Londonból hétvégi pihenőre Windsorba utazott.

Berlinből jelentik: A német birodalomban január 30-án, a nemzeti szociálisták uralomra jutásának évforduló ünnepén a háborus időkbe való tekintettel elmarad a házak és középületek fellobogozása.

Brüsszelből jelentik: A belga hadsereg részleges leszerelésével kapcsolatban Brüsszelben pénteken este a következőket közölték:

— Minthogy a helyzet megengedi, a nemzetvédelmi minisztérium elhatározta, hogy a szárazföldi hadsereg egyes segédsapátársait leszereli. Az intézkedés a legutóbb behívott korszályokra vonatkozik. A katonák teljes felszereléssel térnek haza, csak a fegyvereket szolgáltadják be. Így bármily gyors riadó esetén a legrovidebb időn belül bevonulhatnak csapattesteikhez.

Az amerikai hadügyminiszter a háboruba avatkozás ellen.

Newyorkból jelentik: Johnson helyettes

hadügyminiszter Bostonban beszédet mondott és ismételten hangoztatta a washingtoni kormányt az azt a szándékát, hogy nem avatkozik be a háborúba.

Az angol kormány nem ismeri el Benes volt elnök csehszlovák bizottságát ideiglenes csehszlovák kormánynak.

Rómából jelentik: A Stefani iroda londoni jelentése szerint Benes és társai propaganda-tevékenysége rendkívül megélték az utóbbi időben. A volt elnök úgy látszik, azt hiszi, hogy Csehszlovákiát a jövőben a versaillesi alapon ismét föl lehet állítani és állandóan arról álmodozik, hogy egy szép napon diadalmasan visszatér az általa felszabadított Prágába. Benesnek ez a magartatása az angol kormány részéről parlamenti nyilatkozatot tett szükségessé. Ebből kitűnik, hogy az angol kormány az úgynevezett cseh-szlovák bizottságot egyáltalában nem tekintti ideiglenes csehszlovák kormánynak, csak olyan szervnek, mely az Angliába és Franciaországba szökött cseh és szlovák emigránsok érdekeit védelmezi.

Az európai nagy politika beható érdeklődése a balkáni értekezlet iránt

Németország balkáni követi Berlinbe gyűltek és tájékoztató megbeszélést tartottak Ribbentrop külügyminiszterrel

Berlinből jelentik: Németország budapesti, belgrádi, bucuresti, szófiai és athéni követi az elmúlt napokban a német fővárosba érkeztek és többízben közös megbeszélést folytattak Ribbentroppal és több más német vezető politikussal. Német illetékes helyen hangoztatják, hogy ezek a megbeszélések kizárólag tájékoztató jellegűek voltak. Valószínű, hogy a német követek

ezalkalommal részletesen beszámoltak a német kormánynak a Belgrádban összeülő Balkán-értekezlet előkészületeiről.

A német sajtó Jugoszlávia példáját ajánlja.

Berlinből jelentik: A *Völkischer Beobachter* megállapítja, hogy római felfogás szerint a

A pénzbeszedő kalandja

Írta: Pásztor Árpád

Kemény János szegény ördög és a Második Hazai pénzbeszedője volt. Viselkedése elárulta, hogy pénz ment beszélni, ami néha sikerült neki, de sokszor bizony nem sikerült. Amikor sikerült, meglegedetten ment a főpénztáros urhoz, tudta, hogy az inkaeszó 2 százalékát javára írják, de ha egész nap hiába lótt-futott, szomorúan és fáradtan tért este családjá körébe és egyre látta a vádló kérdést felesége és nevelőlen két gyermeke szemében: — Minek fész, Kemény János?

Hogy a gyerekei vádolják, azt még megértette valahogy, mert lehet, hogy oka volt életüknek, de hogy felesége miért nézett rá vádlón, azt nem tudta sehogyan sem felfogni. Nagyon jól cinkélt még rá, hogy az asszony csábította őt el és kijelentette, hogy öngyilkos lesz, ha nem veszi el feleségül...

És most mégis neki kell eltartani, holott megfordítva volna rendjén. Hiszen már olyan faradt és mindennapos útján annyi pénzt nem szedett be! Milyen jó volna egy kis pihenő, négy-öt hétig nem szedni be pénzt és a gyerekekkel elmenni nyaralni. Az volna csak az igazi pihenés.

Kemény János gyakran álmodozott erről. Álma szép volt, de becstelen. Abban csúszkodott ki, hogy egy jól sikerült pénzbeszedés után, amikor legalább százezer lei gyűlt össze nála, elveszti a pénzt, sírva, zokogva bejelenti hivatalában és lesz, ami lesz! Lehetőleg egy kettős ünnep után következő napon...

Már tizenöt éve pénzbeszedő a Második Hazainál, soha egy fillér nem hiányzott a rábízott összegből, egyszer őt is elérheti a végzet, — ellopják tőle az aktatáskát, nem tudja, hová lett a vége...

Mit csinálhatnak vele?

Legfeljebb elbocsátják állásából... Annyi baj legyen... Negyvenhét éves... Meddig élhet még? Az egyetlen orvos ügyis megállapította róla, hogy a sok lépcsőzéstől szívátgúlása van. Mi történhetik vele? Három évig, ameddig él még, jól fog élni. Mert annyit fog elveszíteni, amennyiből három évig gondtalanul megélhet.

Legalább százezer leit...

Nem cselekszik hebehurgyán, elszetve... Tudja, hogy az ilyen dolgok évek múlva is kiderülhetnek... Ő nem fog új ruhát csináltatni! Az elveszett pénzt nem teszi se bankba, se takarékbába... Otthon se rejti el, mert az első napokban házkutatást tarthatnak... Valahol elrejtve a ligetben... Egy hónapig ott tartja... Nem!... Két hónapig!... aztán hozza csak haza... Senkinek se szól egy szót sem... Még a feleségének sem... Annak legkevésbé. Vállal egy kényelmes kis állást... Mert a Második Hazától el fogják bocsátani... A Breuert is elbocsátották, pedig ő igazán elvesztette... Így marad csendben, mint egy béka, két évig... Aztán egy nagyobb ügynői jutalék után... mert ügynök lesz... Az a legjobb... Tág teret nyújt és nagy fantázia van benne... Igen, egy nagyobb ügynői jutalék után lemegy a Menyussal... az a nyápicabb a két gyerek közül... lemegy falura ét ott élvezni fogja munkája gyümölcsét.

Egészen felreülte álmodozásai közben és füttyörszve, vidáman tért haza. Hiába! a szegény embert csak az álmok és a remények tartják el...

Másnap azután jött a szürke, szomorú hétköznap bátortalanságával, rengeteg lépcsőjével, kellemetlen arcaival és a megunt szavakkal: — Ma nincs... Jöjjön elseje után...

Igy érkezett el október vége. Mindazentek és halottak napja... Az élőknek félig munkanap, a halottaknak pihenő... Ezidén péntekre, szombatra esett, aztán jön vasárnap, a beszédett pénzzel csak a negyedik napon, hétfőn kell elszámolni...

* **Nehéz székülésben szenvedők**, különösen azok, akiknek fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, elűrésés, sipoly, szűkület — tezik az életet kellemetlenné, bélürülésüket reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel megfelelően elrendezhetik. Kérdezze meg orvosát.

belgrádi értekezleten mindenesetre ki fog tűnni, vajjon különösen Törökország és Görögország a nyugati hatalmakhoz kívánja-e külpolitikáját odakötöni, vagy pedig Jugoszláviának, a Balkán-szövetség mostani vezető államának példájára megtalálja az önálló, saját érdekeit szolgáló politika útját. Jugoszlávia jó kapcsolatai mind Németországgal, mind Olaszországgal, valamint a Magyarországhoz való kapcsolatok megjavulása fejezi ki ezt a politikát.

A francia sajtó Törökország vezető szerepét hangoztatja.

Párizsból jelentik: A félhivatalos *Petit Parisien* szerint a balkáni államok jobban tették volna, ha már a háború kitörésekor, sürgősen igyekeztek volna szoros tömbbe tömörülni Törökországgal. A Balkán-értekezletnek az kellene, hogy legyen a célja, hogy a Balkán-szövetséget gyakorlati értékű szövetséggé alakítsa át.

A török külügyminiszter bizik benne, hogy a balkáni államok kimaradhatnak a háborus bonyodalmakból.

Ankarából jelentik: Saracoglu török külügyminiszter kijelentette, hogy a török-bolgár viszony igen szívélyes és napról-napra javul. Bizik annak a lehetőségében, hogy a balkáni államok kivülmaradhatnak a háborus bonyodalmakon. Hozzátette azonban, hogy az események természetesen meglepetést hozhatnak.

A román petroleum a nagypolitikában.

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* szerint számolni lehet azzal, hogy ha továbbra is érvényesülnek a különböző nyomások a román petroleum tekintetében, Mexikó mintájára ki-sajátítják és államosítják a romániai petroleum-kitermelést.

P. Wimmer Anzelm:

Magnificat

A híres szónok előadásai a Szűzanya háláadó énekéről. Kitűnő prédikációanyag.

Ara 137 lej és portó.

Négy nap!... Rengeteg idő egy cselekvő férfinek... És Kemény János cselekedni fog...

Kilencven ezer lei van nála... Nem lesz kicsinyes, nem vár a kerek százezerre... Ezt veszi el... Elloptatja magától... Álmodozással teli, fantáziás éjszaka után nagyzerű terv született meg agyában. Minden detektív és hivatásos bűnöző megirigyelhetné. Mert ő nem hivatásos... És voltaképpen senkit se károsít meg... A Második Hazai igazgatója remunerationjának az ötöde is több ennél és mázilik annyi lépcsőt, mint ő? Kemény János tisztában volt vele, hogy cselekedetével voltaképpen a jogrendet szolgálja, amikor közgazdasági igazságtalanságokat egyensúlyoz ki.

De azért a társadalmi formákra mégis ügyel és remek alibit teremt... Olyan meggyőző és igazit, hogy talán még az állását sem veszté el.

A Breuer szamar volt!

Ugy vesztette el a pénzt, hogy bizonyítani se tudta, de ő, Kemény János, egészen másképpen cselekszik. Tanuk előtt lopják el a pénzt, amelyből azután sokáig megélték. Més a zranu árnyékát is megöli.

Nyolcvanezeröt száz leit különvett és borítottba dugta. A borított bal, mellesé, belső zsebébe tette, a megmaradt ötszázat pedig aktatáskájában hagyta. Az aktatáskában, ahol a beszédett pénzt rendszeresen hordani szokta.

És délután négy óraker elindult a kávéházba. Félig kültelek, félig beltelek volt a kávéház, ormótlan, nagy bérpalota földszintje, már délután 4 óraker cigányzenétől hangos. A közönség bizonytalan. Tegnap fenn, vagy ma lenn, holnap még lejjebb. Jól begombolja a kabátját, aki át-lépi a zsúfolt kávéház küszöbét! Cigányzene, füst, beszélgetés halk moraja, a márványlapok fölött őszehűjő, mindenre kész „ürimberek”, polgári aszonyok és kis nagyszágák, egy sarokban alsó-játék és titkos ferbl. Eppen Kemény Jánosnak való hely.

Jött és leült az egyetlen asztalhoz az ajtó kö-

A Szent Orsolya rend ünnepe

Nagyváradi. Saját tud. Mint már hírt adtunk róla, az Orsolya-rend szombaton ünnepelte a rend alapítójának, Szent Angéla halálának négy százéves fordulóját. A bensőséges ünnepet háromnapos előkészítő ájtatosság vezette be. Az első nap **Mellau** István pápai kamarás, újvárosi plébános, a második nap **dr. Lestyán** Endre prelátnak kanonok, míg a harmadik nap **Szilágyi** M. Dózsa perjel vezette az ájtatosságokat és mondott szentbeszédet.

Szombaton az ünnepi évforduló napján a tanügyi felügyelőség szünetet engedélyezett a zárda növendékei számára. Reggel kilenc órakor **dr. Lestyán** Endre prelátnak kanonok mondott ünnepi szentmisét fényes papi segédlettel. Szentmise alatt az intézet növendékeinek énekara latin miséket énekelt. A zárda templomában egész napi szentségimádást tartottak a rendalapító emlékünnepe. Vasárnap délután félöt órai kezdettel a kongregáció díszgyűlésének keretében Szent Angéla életét és halálát ismertetik kitérő előadók.

Városi és községi választások Szovjet-Oroszországban

A pártonkívüliek szavazatszáma kétszeresre több volt, mint a kommunistáké. Papok is bekerültek a megválasztottak közé

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* párizsi értesülést közöl a Szovjet-Oroszországban most megtartott városi és községi szovjet-tanácsok választásáról. A választók 99,21 százaléka szavazott le. A megválasztottak közül 402 ezer 398 kommunista és 878 ezer 610 pártonkívüli. Moszkvában a kommunisták 699, a pártonkívüliek 703 mandátumot szereztek. A pártonkívüliek között papok is bekerültek a megválasztottak közé.

P. Müller Lajos:

A jó Isten

A mai idők legmegnyugtatóbb lelkiolvasmánya: az Isten atyai jóságát, irgalmasságát festi a lélek elé. II. kiadás.
Ara 65 lei és portó.

zelében. Szalámit rendelt és hozzá barnasórt. Ezt nagyon szerette. Vidám volt, fiatalnak érezte magát, — egy félóra mulva gazdag, szabad, független.

— Ujságot! — kiabált hangosan az újságosra és egyáltalán kissé feltűnően viselkedett.

Hozták a szalámit és a barnasórt. Kemény János meg sem várta, hogy letegyék, maris hangosan mondta:

— Rögtön fizetek is!

Ez volt a trükkje: erre alapította sikerét.

— Parancsára! — siklott melléje a fizetőpincér és elővette óriási méretű tárcáját.

Figyelőállásba helyezkedett és várta a pénzt. Több asztal leste őket, mert fizetni látni mindig érdekes.

Kemény János kinyitotta az asztalon lévő aktatáskáját s egy ügyes mozdulattal — hiszen pénzbeszedő volt — úgy húzta ki az ötezres bankjegyet, mintha még egész csomó volna a táskában.

— Van egy szalámim, egy palack barnám és két kenyérem!... És magasra tartva a pénzt, várta a hatást...

— Keemásson! — vette tudomásul a főúr és gyors iramban röpdítette az aprópénzt.

Sokan látták, mindenki látta...

Kemény János befelé mosolygott és önkéntelen mozdulattal bal, mellső felsőjéhez nyúlt, meg akarta simogatni a borítékot... zizegtek, kacagtak szíve felett az ezres és százas bankjegyek... azután a visszakapott pénzt az egész kávéház szemeláttára az aktatáskába tette és nyugodtan hozzálátott a szalámihoz és sörhöz. Ismerte az utcát, tudta, hogy az aktatáskát az első lehető alkalommal el fogják lopni. Az alkalom elérkezett. Az újságozgyerek megérkezett a legfrissebb délutáni híval és Kemény János belemerült a lapba. Véletlenül érdekelte is. Nagy sikasztást lepleztek le, a sikasztó külföldre menekült. Detektívrakok keresik, de persze hiába.

Vigyázat
Grippa!

Ügyelnünk kell! Az első tünetek jelentkezésekor azonnal

ASPIRIN
TABLETTÁT

csak a) Bayer (keresztfel)

A németek nagy elvándorlása az orosz területről

165-ezren költöztek el Galiciából és Wolhyniából. Himmler birodalmi biztos nyilatkozott egy amerikai lapnak arról, hogy az új népvándorlás milyen kihatással lesz az eddigi népkisebbségi küzdelmek megszüntetésére

Berlinből jelentik: A galíciai és wolhyniai németek áttelepülése rövidesen véget ér. Galiciából és Wolhyniából eddig vasuton 130 ezer, tengerépkocsin 35 ezer német haladt át a német-szovjet érdekerület határán. Galiciából még egy, Wolhyniából négy vonatot várnak. Az eddig visszatelepült németek száma összesen 165 ezer.

Himmler birodalmi vezető, birodalmi biztos minőségben a San hidján üdvözölte a pénteken érkezett németeket.

Himmler az áttelepítési akcióról nyilatkozott az egyik amerikai sajtóvállalat németországi képviselőjének. Rámutatott arra, hogy Kelet-Európának ezeket a vidékeit és más vidékeket is évszázadok óta zavarják az egymás ellen küzdő kisebbségek. Megkíséreljük most igazságos és építő jellegű módon elválasztani egymástól ezeket az elemeket. Önként visszatelepítjük a németeket a Balti-államokból és más területekről és így járunk el Észak-Olaszországban is. A zsidóknak is akarunk adni területet, hogy békében éljenek egymás között. Köztünk és lengyelek között faji határokat vonunk. Óvatosan és fokozato-

san járunk el, mert nem lehet az embereket sakkfigurákként mozgatni.

Franciaországba szökött a cseh protektorátus egyik minisztere.

Belgrádból jelentik: A *Politika* értesülése szerint *Feierabend* Vladislav cseh földmivélségi miniszter és *Nekas* Jarovir, az árelenőrző bizottság elnöke, január 22-én, valószínűleg Szlovákián át Franciaországba szökött. A megszőkött miniszter tárcáját *Neurath* birodalmi helytartó *Krejci* igazságügyminiszterre ruházta. A cseh lapok nem közölték hírt a szökésről. Jólinformált körök úgy vélik, hogy a miniszter és az árelenőrző bizottság elnökének szökése a cseh-német viszonyra igen súlyos következményekkel fog járni. Érdekes, hogy *Feierabend* és *Nekas* a németek körében nagy tekintélynek örvendtek. A cseh vezetők a német kormány képviselői előtt sajnálkozásukat fejezték ki az eset fölött.

lopott pénzt... Tolvaj! Tolvaj! Tolvaj!

Kiabálni szeretett volna, de nem mert: hisz önmagát árulja el; amíg a másikat keresik, neki, az igaznak kell menekülni.

Szédült, támolygott... Révetege, öntudatlanul fogta a kalapját, kabátját, a bűn rettetés érzete kerítette hatalmába, a hajtóve hidegen izadt, hová menjen?... Miért tette ezt?... Az asztalon a szalámi és a sör maradéka, a tányér, a pohár, az üveg olyan határozottan tisztán meredt rá, pedig nem is nézte... Hová menjen... Hogy kerül el innen?... Maga se tudta hogyan, elindult és kibódult a korán lezuhanó novemberi estébe.

— Nagyságos úr! Nagyságos úr! — futott utána a főúr... — Itt tetszett felejtetni az aktatáskáját...

Gépiesen szorította a hóna alá a bűnjelket... Kinn állt az utca, a villamos csengetett, autók túlköttek, biciklisták csilingeltek... Most olyan élesen, furcsán, külön hallott minden hangot... Inkább figyelt a külvilág dolgaira, mint önmagára... Mindent észrevett és mégis olyan zsbibadt volt az agya... és mellén az aktatáska bőrfala, egy idegen testet ért... Mi lehet az? És zsebébe nyúlt... A bal, mellső felső zsebébe... Hogyan? Lehetséges?... Ott a boríték és benne a nagy csomó pénz?... Igen! Ott van!... Ott!

Hát mi történt vele? Ördöge van a tárgyának, hogy úgy el tudnak rejtőzni? Egy ilyen nagy boríték?... Hová tűnt... Miért nem találta? Hisz kétszer is kereste?... Megfoghatatlan... kiabálni szeretett volna, ordítani... Nem vagyok tolvaj! Nem vagyok tolvaj!...

Görcsösen és vadul szorította a kabátját... Ujjongani akart és sírni, forgott maga körül és nem tudta, hogy merre menjen, hogy újra megtalálja önmagát. A kávéházból kihallatszott a zene, Kemény János fütyni kezdett és ifjan, vidáman elindult és boldogan ment tovább a szegényes s reménytelenség útján.

Két római fiu

*

Az egyik pirosarcú, csupa ideg- és eleven-ség, nagy fekete szeme ide-oda villan, mint a sasé. Egy perc alatt ért és lát mindent, — szemvillanás és már eszelekedik. A másik lassu mozgású, vérszegény — fehér, bársonyos barna szemmel néz ártatlanul, szelíd és jó, a keze-fogása is selymes.

Műndkettő balilla és capo-squadra, vagyis csapatvezető. Az egyik pár hónap alatt kiverekedte magának a piros rangjelet, első volt a gyakorlatokon és leszidta a későn érkezőket. Ezt helyére lökte, annak a ruháját igazította meg, mindent látott, amolyan ezerszemű ördögfióka. Kapitánya lelkesen szerette, nem is lehetett más, mint csapatvezető s rövidesen érdeklődött is kapott azzal az indoklással, hogy: „nagyszerűen tudja szélesíteni a fascista propagandát.” És tény: az új Olaszország előretörését viszi magában. Kiabál róla a tettekre-készség, sőt az erőszak. Röviden beszél társaihoz — és már ül is, — ha nem értik azonnal. A másik két évig törté magát, míg ő is csapatvezető lett. Hangtalan, engedelmességgel, esőben-sárban panasztalan kitartással teljesítette a parancsokat. „Végtelenül fegyelmezett” — volt az előléptetés méltányolása. Az egyik nagyhangon beszélt, hogy ő csapatvezető lesz, hogy a kapitánya mondta és mádon megkapta az oklevelet, dalolva jött haza. A másik hallgatott, senki nem tudta, hogy ő is feliratkozott a versenyre, csak egy szép napon nyugodt arccal elért tette ő is az oklevelet. És milyet! Száz pont közül kilencvenötöt ért el, míg bátyja csak halvatant. Mert kemény munka kell ahhoz, hogy egy balilla csapatvezető legyen. A puská harminchat részét kell ismernie, szétszednie, célba kell lönie, különböző vezényléseket tudni, sebesülteit szálítani, első segélyhez érteni, katonai rangokat tudni, ami sok egy 8—10 éves gyermeknek az iskola mellé. A vizsgán pedig a fascizmusról, vagy valami más nemzeti kérdéstről, valóságos értekezést kell írni, szigorú csendben, mint egy érettségin. Egy-egy rendes, 40—50 tanuló osztályból 8—10 ha jelenkezik e ténfolyamra és csak 1—2 üti meg a mértéket. Az egyik írását egyenesen a fasciába vitték nagy elismeréssel, a másikat csak láttamozták, mint sikerülteket.

Egyszer jelen voltam egy ünnepélyes misén. Ott volt a csapat is, közöltük a két fiú. Nagyságra egyformák, sugártermetűek, odaállították őket az ünnepi emelvény két oldalára. Az egyik sűrűn váltogatta a lábát, mindenkit megnézett, arca tele volt türelmellenséggel a hosszú ceremónia miatt. A másik egy teljes óráig állt mozdulatlanul, hogy a szemem csodálkozva részegződött. Előttem két tiszt beszélt: „Nézzé azt a fiút, milyen remekül áll ott, meg se moccan!” — és én ott sirtam örömben a hátuk mögött. No lám, a kis lassú víz, hát őt is észreveszik! És csodáltam, hogy Isten így különösen szétválaszt két testvérben két vérmérsékletet.

Az egyik olasz. Olasz a szokásaiban, módorában, lelkes az ő nagy nemzete tekintélyében, kíváncsi minden más kijelentést, ami nem olasz és ebben olasz a leginkább... a másik dacos kitartással vág vissza bátyjának magyar faja védelmében. Mindent akar tudni a magyar történelemből, hősekről, szabadságharcról és aztán se vége, se hossza a szócsatáknak közöttük. Az egyik hangoz és öntelt, a másik szerény és magáramaradt, mint elhagyott hazája, de tradícióira büszke és nem adja meg magát az erősebbnek mégsem. Az egyik támad, vagy kihív, a másik kitér, de ha védekezni kell és kemény, fiús birkózásban összecsapnak, — úgy leveri bátyját, hogy csak úgy nyög belé a földön. Ő még soh'sem került alulra. Ebben a harcban is tűz és víz a két fiú. Az egyik vérvörösen liheg, gyorsan lapkodó és közben gúnyosan tesz megjegyzéseket, a másik hangtalanul mozdul, minden fogása óvatos, kímél és nem okoz fájdalmat és — gyűz. És akkor mosolyog és azt mondja: „Na, hencsz meg?” — és a legnyugodtabban ül helyére.

Az egyik örökké kócos, tintás, fekete kör-

mű, tépelt ruhájú, sáros cipőjű. A másik rendez és tiszta, nem vesz fel ruhát, míg a gomb nincs felvarrva rá és nem pécseteli be magát.

Az egyik percek alatt tanul, ha tanul, de inkább újságot olvasna, vagy fantasztikus és kitaláló műveket rak össze, a másik nehéz fejű, órászámra tanul, de félévi bizonyítványa tiszta jeles, míg bátyja bukik és magaviselete is elégtelen. Mégis vállalt volna felelősséget a szemrehányásokra: „Ne féljétek, én végére lépőpálom az egész osztályt.”

Az egyik vállatvon egy megható elbeszélésen, a másik sírva fakad fölötté. Az egyik 12 éves múlt, a másiktól egy év, egy hónap, egy hét és egy nap választja el. Az egyik bőkezű, ha pénze van, — cukrot vesz rajta és abból mindenki kap. A másik lemond az ilyesmiről, gyűjt-gyűjt, évekig megőrzi játékeit. Az egyik összeverekedik társaival, szembeszáll egymaga többel is, — a másikkal már megtörtént, hogy három fiú jött ellene, hogy bátyja pofonait rajta megbosszulják — és ő szelíden így szólt: „legyetek jók, miért verkedtek, ha nem muszáj?” — és a három fiú visszalépett és nem bántották.

Már elneveztem őket Kainnak és Abelnek, de nem lehet mégsem ez a nevük, mert Abel minden vonalon legyőzi Kaint s mert Kain,

Az angol kormány kiegészítő javaslatot tett Japánnak az „Asama Maru” ügyében

Az angolok nem tartóztatják föl a japán hajókat. Viszont a japánok kötelezzék magukat, hogy nem vesznek hajóikra német katonaköteleseket

Londonból jelentik: Ugy tudják, hogy az „Asama Maru” ügyében az angol kormány felajánlotta egy olyan nyilatkozat tételét, melyben kötelezően kijelenti, hogy a japán hajók átkutatását ezután elkerülik. Ezzel szemben viszont kívánja a japán kormány olyan értelmű ígéretét, hogy hajóin nem szállítanak katonaköteles német állampolgárokat. A tokiói kormány utasítaná a hajózási vállalatokat, hogy követeljék a hadviselő államokhoz tartozó utasoktól a katonai iratok és aki tényleges szolgálatot teljesít. attól tagadják meg a szállítást. E különös nyilatkozat felől most folynak a tárgyalások Tokióban. Londoni kormánykörökben biznak benne, hogy ilyen módon az ügy elintézhető lesz. Tokióban még az Asama Maru-ról elhurcolt németek szabadon bocsátását is követelik.

A tokiói angol nagykövet magyarázó nyilatkozata újabb ingerültséget okozott a japán közönségben.

Tokióból jelentik: (Havas.) Sir Robert Craigie, tokiói angol nagykövet csütörtökön látogatást tett Arita japán külügyminiszternél. Az angol nagykövet kifejtette azokat az okokat, amelyek arra kényszerítették, hogy nyilatkozzon a sajtónak az Asama Maru ügyében. Rámutatott a nagykövet arra, hogy nyilatkozatával (amit egy tegnapi táviratunk már ismertett), azt a félreértést akarta eloszlatni, mintha az angol intézkedés Japán ellen irányult volna. Ezért nagyon csodálkozik, hogy szavainak milyen kellemetlen hatása volt a japán közvéleményben. A Havas iroda értesülése szerint Arita válaszában rámutatott arra, hogy személyileg tisztában van a nagykövet tulajdonkép-

ha éppen eltáldom a napját, mikor lelkére beszélek, — oly drága gyöngyöket sirt két szép szeméből, hogy Kain olyat nem sirt soha!

Csak tündő figyelemmel követem ezt a két csodát, — aggodom az egyikért, mert tűz és vakon fut előre — és aggodom a másikkért, mert túl-szelíd és mindig lemarad egy lépéssel.

Mert ez a két fiú: Róbert és Imre, — az én két fiam.

Róma, 1940 január hó.

Heltayné Szenek Olga.

(Róbertet és Imrét én is ismerem. Itt van előttem éppen az a levelezőlap, amelyen karácsonyi üdvözlőket küldtek. — Con tanti saluti — írja Roberto és merész, elnagyolt betűi valóban dacosan vágnak a szembe. — Tanti saluti — írja Emerico is, de az ő betűi már szelíden simogatnak. Csodálatos dolog. Magyar szülők gyermekét megigézi az örökbe fogadó nép nemzeti nagysága, öntudata, önbizalma és maradék nélkül bekapcsolódik annak életébe. Roberto olasz. Amikor édesanyja bemutatta, dacos büszkeséggel állt meg előttem és én éreztem, hogy kutató szeme az idegent vesézi bennem. Emerico kíváncsi volt és gyermekek kíváncsisága a megszűről jött magyarnak szólott. Ő még magyar, de már bekapcsolódott az új nép, az új haza vérkeringésébe és nemesokára teljesen felszívja annak hatalmas életereje.

Roberto és Emerico! Nagyon örülök annak, hogy most újra találkozhattunk — ezúttal csak édesanyátok nyújtotta fényképen — és újra belenézhettem szemetekbe, amelyből valóban két ellentétes világ csodálatos ígérete sugárzik ki. Al! Ala Roberto! A viszontlátásra... Imre! Szerk.)

peni céljával, de sajnálatos, hogy a nyilatkozatnak éppen fordított hatása volt.

A tokiói városi tanács 30 tagja megjelent az angol követségben s határozatot nyújtott át, amelyben azzal vádolják Angliát, hogy nem tartja tiszteletben a semlegesek jogait. A tokiói angol nagykövetség épülete előtt is nagyszabású tüntetés történt.

Japán monitor rálőtt egy angol hajóra.

Sanghajból jelenti a Reuter ügynökség: Az Asama Maru japán hajó feltartóztatásának megtorlásaképpen egy japán monitor tengerészei a fucseni kikötőben horgonyzó Wingsang angol hajó fedélzetére szállottak fel. Ezt megelőzően a monitor két ágyulövést adott le az angol hajóra. A lövedékek a Wingsang fölött repültek el.

Szolgálatos gyógyszerárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:

Mátyás király, Str. Vlănuța No. 46. Telefon 21-34. (Ajtay).

Irgalmasok, Bulevardul Regele Ferdinand 27. Telefon 14-84.

Minerva, Piața Unirii.

Salvator, Str. Alexandri. (Németh). Telefon 16-07.

Sabina, Piața Mihai Viteazul. Telefon 15-28.

Hétfőn a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:

Korona, Str. Ciorogariu No. 1. Telefon 13-76

Órangyal, Str. Alexandri.

Oroszlán, Piața Mihai Viteazul 14. Telefon 23-35.

Szent István, Str. General Holban.

Aranyas, Piața Unirii No. 6. Telefon 25-74.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, H. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, fél évre 4 negyedévre 225, egy hónapra 75 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 12 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér. Postatakarékpénziári csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Pályázati hirdetés

Az Erdélyi Római Katolikus Püspökség joghatósága alatt működő Tanítói Önszegélyző az alábbi művekre pályázatot hirdet:

1. Magyar olvasókönyv az elemiiskolák V—VI—VII. osztálya számára.
2. Manual la Limba Româna az elemiiskolák III—IV. osztálya számára.

A feldolgozandó anyagot a vonatkozó törvényes rendelkezések határozzák meg.

Szerzői tiszteletdíj az eladott példányok után 4 1/2%.

Pályamunkákat két példányban, géppel a papírnak csak egyik oldalára írva vesszük figyelembe.

Pályázati határidő 1940 december 31.

Cím: Tanítói Önszegélyző, Cluj, Str. Iuliu Maniu 5. III.

Belügyminiszteri értekezleten vettek részt az erdélyi tartományok helytartói. Bucurestiből jelentik: Ghelmegeanu belügyminiszter csütörtökön közigazgatási értekezleten elnökölt. Az ülésen részt vett dr. Tataru Coriolan Szamos-, dr. Marta Alexandru Temea- és Pop Danila tábornok Maros-tartományi királyi helytartó is.

MEGTILTOTTÁK A SZÉNA KIVITELÉT. Bucurestiből jelentik: Minisztériumi határozattal megtiltották a széna kivitelét. A nemzetgazdasági tanács kebelében bizottságot létesítettek az ócskavas összegyűjtéséről szóló törvényjavaslat előkészítésére.

DIANA

több munkára képesít.

Az amerikai fagyhullám halálos áldozatai. Newyorkból jelentik: Az amerikai hideghullámnak 324 áldozata van.

HIVATALOSAN ALLAPITJA MEG A KÖZEGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM A GYÓGYSZERÁRAKAT. Bucurestiből jelentik: A közegézségügyi miniszter a gyógyszereszekkel való üzérkedés elkerülése végett összehívta az ország és a külföld főbb gyógyszer-gyárainak képviselőit. A miniszter felhívta őket, hogy táblázatot terjesszenek elő a gyógyszerek előállítási árairól s ezek alapján a minisztérium hivatalos árat állapít meg minden gyógyszerre nézve.

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: Az egészségügyi minisztérium szigorú rendeletet adott ki a gyógyszereszek és a drogéria tulajdonosok működésének ellenőrzésére. A rendelet értelmében maximális büntetéssel sújtják mindazokat, akik gyógyszerekkel üzérkednek.

Vonatösszeütközés Belgiumban. Brüsszelből jelentik: Belgiumban két vonat összeütközött. Huszonhárom ember súlyosan megsebesült.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, sok helyen havazás. A hőmérséklet ma még nem változik, Holnap gyengülés valószínű.

FEBRUÁR 25-IG LEHET BENYUJTANI A SZEMÉLYZETI KIMUTATÁST. Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A munkügyi miniszterium február 25-ig meghosszabbította a román elem alkalmazásáról szóló törvény értelmében megkívánt személyzeti kimutatások benyújtásának határidejét.

A magyarországi műgyetemen a biztosítási ügyekkel kapcsolatos számtani tudományokra külön tanszéket létesítettek. Budapestről jelentik: A műgyetemen kereskedelmi és politikai, számtani és biztosítás-matematikai tanszéket létesítettek. Erre a tanszékre dr. Huszár Géza egyetemi magántanárt, az Első Magyar Általános Biztosító igazgatóját nyilvános rendkívüli tanárrá kinevezték.

Változatos műsorú előadást rendeznek ma, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel az Immaculata zárda növendékei a nagyváradai Római Katolikus Legényegylet Alexandriai-utcai székházának dísztermében. A műsor keretében színpadra kerül „Mese a szürke halacszkáról”. S Szatmáry Bözei háromfelvonásos mesejátéka. Ezenkívül Losonczy Gábor „Csodabogár” című egyfelvonásos kis színdarabja. Több kedves ének- és táncszám tarkítja még a jótékonycélú délutáni műsorát.

ROBBANÁSOK EGY SVÁJCI GÉPGYÁRBAN Zürichből jelentik: A zürichi gép- és szerkezésgyárban pénteken egymásután két erőteljes robbanás történt. A robbanások súlyos rongálásokat okoztak. Szerencsére csak három ember sebesült meg, ezek is csak könnyebb természetű sérüléseket szenvedtek. Annál nagyobb azonban az anyagi kár. A gyanús robbanások okainak kivizsgálása folyamatban van.

Mészárosok repülőilletéke. Kolozsvár. Saját tud. A nemzeti repülőalap felhívást bocsátott ki a meszárosokhoz és hentesekhez, akik a vágóhídon állatokat vágnak, illetve vágatnak és így a nagyvágók meghatározása alá esnek, akár saját maguk mérlik ki a húst, akár másoknak adják tovább és így általános repülőilletéket kötelesek fizetni minden darab levágott jöszág után, hogy amennyiben eddig elmulasztották befizetni a Bancanat (Nemzeti Bank) 118 T. számú számlára az előírt összegeket, e mulasztást pótolják 1940 március 31-ig. Ettől a naptól a Repülőalap megindítja az ellenőrzést a multa nézve.

A dévai csángók kártalanításával betegeződött a harói birtokper. Déváról jelentik: A dévai csángók husz évvel ezelőtt keletkezett ismeretes birtokügye, amely már rengetegszer megjárta a különböző bírói fórumokat és minisztériumokat, most végre nyugvópontra jutott. Az elmúlt év őszén ugyanis Dragomir Silviu dr. kisebbségi miniszter vette kezébe a dévai-csángók birtokügyének elintézését és Draia Zeno dr., a kisebbségi minisztérium jogügyi igazgatóját kiküldötte a kérdés tanulmányozására. Draia dr. a helyszínen folytatott tárgyalások alapján körülbelül kilencven csángó gazdával olyan megállapodást kötött, hogy a harói gazdák által birtokba vett 76 hold föld ellenértékeképpen 2.306.250 lejt elfogadják. Az érdekeltek csángó gazdálkodók megbízottai a napokban a fővárosba utaztak és ott felvették a kártalanítás összegét.

Hirdetmény. Dr. Clonta Eugen nagyváradai rendőrkezes a következő rendelkezést adta ki: 1. Mindazok, akik a közszállítókat lovas járművekkel végzik (fa, téglá, kavics, homok szállítók), legkésőbb 1940 február 28-ig kötelesek forgalmi engedélyt kérni a rendőrség forgalmi ügyosztályától. 2. Azokat, akik nem tartják magukat a fenti rendelkezésekhez, eltiltják a szállítástól és 1000-tól 2000 leig terjedhető pénzbírsággal büntetik.

Borah, amerikai szenátor 75 éves korában meghalt. Ez volt róla az utolsó fénykép-felvétel.

Az idő rosszra fordult, barátságatlan, hideg lett és a levegő párás. Ilyenkor a meleg ruha csak hasznos lehet. Csakhogy a veszély nem a hideg beálltában van, hanem az a sok millió bacillus hozza a bajt, mely a levegőben kering és a légutakon át az emberi szervezetbe hatol be. A bacillusok ellen nem véd a meleg mellény, ezek ellen védelmet csak az

ALGOCRATINE

nyújt. Algocratine megóv a grippétől. Algocratine meggyógyít minden hüléses bajt néhány óra alatt. Algocratine megszünteti az ischias, csúz, köszvény, neuralgiák okozta fájdalmakat, fejfájást, fogfájást, menstruációs fájdalmakat, valamint a hüléses bajokat. Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

Visszaesett a forgalom a kolozsvári ingatlanpiacon. Kolozsvár. Saját tud. Kolozsváron az utóbbi napokban az eladó házak számának és minőségének csökkenése miatt az ingatlanforgalom erősen visszaesett. Az ingatlanok iránt a piacon még mindig nagy a kereslet, de értékesebb ingatlanok az utóbbi két hét alatt alig cseréltek gazdát. Ezzel szemben a bucuresti piacon az ingatlanforgalom emelkedett. Az ottani piacon tavaszra nagy építkezési forgalomra számítanak, bár az építkezési anyagok, elektromos és fűdőszoba berendezések 30—70 százalékkal emelkedtek árban. A házhelyek árai átlagban 20 százalékkal, a lakó és blokkházak átlagban 30 százalékkal emelkedtek árban. Ezzel kapcsolatosan az ingatlanok rentabilitása is csökkent. A régi építkezési ingatlanok rentabilitása kulcsa 10—12 százalékról 6—8 százalékra csökkent, míg az új épületek rentabilitása átlagosan csak 5 százaléknál, miután a béreket nem emelték.

HAMIS AMERIKAI BANKJEGYEK A BALKÁNON, OLASZORSZÁGBAN ÉS EGYIPTOMBAN. Newyorkból jelentik: Az amerikai titkos rendőrség az angol rendőrség támogatásával széleskörű nyomozást folytat, hogy megállapítsa, vajjon igazak-e azok a hírek, hogy a Balkánon, Olaszországban és Egyiptomban hamis amerikai bankjegyek kerültek nagy tételekben forgalomba. Messzemenő intézkedéseket tettek annak a megakadályozására, hogy ezek a hamis bankjegyek Nyugat-Európába, vagy Amerikába jussanak.

ÖSSZEÜTKÖZÖTT KÉT VILLAMOSVONAT A BUDAPESTI KEREPESI-ÚTON. Budapestről jelentik: A Kerepesi-úton két villamosvonat egymásba futott. 15 utas megsebesült. Mindkét vezető azt mondja, hogy a nagy ködben nem látta az ellenvonat közeledtét.

Temetések. Kato János volt téglagyáros, bankigazgató 73 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Haller-kápolnából. — Labancz Mihály PTT nyugdíjas 73 éves korában meghalt. Temetése nagy részvétellel történt szombaton délután. — Szántó József 63 éves korában meghalt. Temetése vasárnap fél 4 órakor lesz a Sf. Gheorghe-utca 2. számú gyászháztól. (Erdélyi „Concordia”.)

* **Aldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok** a mindig kellemes hatású természetesen „**Ferenc József**” keserűviznek már egész mérsékelt adagokban való használata által is igen könnyű és híg ürülést, ugyszintén rendszeres gyomor- és bélműködést érhetnek el. Kérdezze meg orvosát.

Erélyesen folyik a vizsgálat a propagandaminisztérium volt igazgatójának bűnjegyében

Alboteanuék teljes önkényességgel osztották szét a hirdetések az egyes lapvállalatok között

Bucurestiből jelentik: A propagandaminisztérium volt igazgatójának és társainak bűnjegyében Ionescu vizsgálóbíró erélyesen folytatja a vizsgálatot. A napokban kihallgatta több fővárosi lap kiadói hivatali igazgatóját, különösen a Titeanu volt propagandaügyi miniszterhez közelálló Capitala és Informația című lapok néhány kiadói hivatali tisztviselőjét és nyomdai alkalmazottját, annak megállapítása céljából, hogy a minisztérium hirdetésügyi osztálya miként osztotta szét a lapok között a hirdetéseket. A vizsgálat eddigi adataiból kiderül, hogy ezt az ügyet Alboteanu és társai a legtöbb esetben teljesen önkényesen intézték és sok olyan tekintélyes lapnak nem juttattak semmiféle hirdetést, amelyeknek pedig a törvény értelmében joguk lett volna ehhez. Ha Alboteanunak valami személyes kifogása volt valamelyik lap ellen, egyszerűen megvonta tőle a hirdetéseket.

Újabb erélyes akció az árdrágítások megtorlására

Nagyvárad. Saját tud. A város polgármesteri hivatala mellett működő árellenőrző bizottság közlése szerint az üzérkedés megakadályozásáról szóló törvény életbelépése óta a bizottság számtalan esetben járt el és élt megtorlással az üzérkedőkkel szemben. A kereskedők és az illetékesek figyelmét a lapok útján több ízben felhívták arra, hogy a törvény rendelkezéseit szigorúan ragaszkodjanak. A felhívások ellenére még mindig vannak olyanok, akik nem alkalmazkodnak a rendelkezésekhez. A város vezetősége a napokban ülésre hívta össze a szakkamrák vezetőit, akikkel, mint legfontosabb kérdést, az üzérkedés megakadályozásának kérdését is megbeszéltek. Az ülésen a többiek között elhatározták, hogy hirdetmények, közlemények, előadások útján élelnek akciót indítanak a kereskedők, valamint az érintett árusítók fölvilágosítására. A bizottság hétfőtől kezdve a lapok útján valamennyi nagyvárad: napilapban fölvilágosítók közléseket a vonatkozó törvényről. A bizottság egyben nyomatékosan felhívja a kereskedők, vendéglősök, bodegások, kocsmárosok figyelmét, akik közszükségleti cikkeket árulnak, valamint a vásárló közönség figyelmét is arra, hogy a vonatkozó hírlapi közleményeket vegyék figyelembe, mert a törvény ellen vétőket a lesgigorubban meg fogják büntetni.

* **Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó** a Dr Földes-féle Solvo pilula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Szerkesztői üzenetek

P. I. Törékenyen finom, hangulatos írás, kár hogy rítmusa itt-ott megtörik és néhány rossz rím megzavarja a vers hangulatát. Ha nincs érzéke a telihangzásu, tiszta rimekhez, kerülje a rossz rim-játékokat. A verssorok összecsendítése nélkül is lehet verset írni, különösen ha jó ritmszerűsége van. A rím — a tiszta rím — varázsa persze csodálatosan szép. Íráseit máskor is szívesen olvassuk, annál is inkább, mert pár sorból, ebből a röpke versből, nem lehet ítéletet mondani.

Vakmerő trafikrablás Temesváron

Az aradi és nagyváradai trafikrablás ismétlődött meg. Fényes nappal leütötték a trafikost és kifosztották a trafikot

Temesvár. Saját tudósítónk telefonjelentése Pénteken délután ismét szaporodott az egyre megismétlődő vakmerő trafikrablások száma. Ezúttal a temesvári belváros központjában lévő Arzenovics-féle dohánytőzsdét rabolta ki fényes nappal egy ismeretlen férfi. A délutáni órákban Waldana Anni elárúsítónő egyedül volt a trafikban, amikor egy harmincöt év körüli szürke télikabátos férfi lépett be és egy csomag National-t kért. Az elárúsítónő a cigarettá után nyult s ebben a pillanatban

a szürkekabátos férfi egy kemény tárgygyal az asszony arcába csapott olyan erővel, hogy az elvesztette eszméletét.

A támadó ekkor kihúzta a pénztárfiókót és a 11 ezer lei körül lévő készpénzt magához vette, majd összeszedett egy csomót a trafik ér-

tékes áruiból és nyugodtan távozott.

Az esetet Waldana Anni egyik ismerőse fedezte fel, aki újságot akart vásárolni a trafikban s amikor belépett, eszméletlenül találta az asszonyt. Azonnal értesítették a rendőrséget, orvost hívtak és magához térítették az elkábított asszonyt. A kihívott orvos megállapította, hogy a támadó, miután leütötte az asszonyt, még kloroformos kendőt nyomott arcára. Az elárúsítónő elmondotta, hogy déltájban már járt a trafikban a támadója. Akkor két leiert kért National-t és száz leissel fizetett. Akkor azonban nem volt egyedül a trafikban. A feltevések szerint a rabló vagy terepszemlét tartott, vagy már délben el akarja követni a rablást.

A temesvári rendőrség széleskörű nyomozást indított a vakmerő trafikrabló kézrekerítésére.

POSTAFIÓK

Kedves és jóleső örömhírről kell beszámolnunk. Az esemény főszereplője a fiatal és pompás megjelenésű orvos, aki évek óta kedvenc tagja volt a nagyváradai uritársaságnak. Ez a tehetséges fiatal ember három évvel ezelőtt itthagytta Nagyváradot és külföldi tanulmányokra indult. Bejárta Németország és Franciaország híresebb kórházait és szanatóriumait s végül hosszabb időre a budapesti Szent János-kórházban állapodott meg.

A nagyváradai olvasó talán ki is találja, hogy dr Középesy Lászlóról, a váradai Tüdőszanatórium egykori orvosáról van szó, aki-ről most azt jelenti a szerkesztőség postája, hogy Budapesten megnősült. Az egyszerű házassági hír röviden csak annyit mond, hogy dr. dusesdi Középesy László, dusesdi Középesy Kálmán és Farkas Erzsébet fia útárhoz vezette Farkasfalvy Zsuzsát, dr. Farkasfalvy Sándor miniszterelnökségi tanácsos és néhai sopronszentmártoni Banovits Lili leányát. A szerkesztőség azonban a rövid hímen-hiren kívül még azt is tudja, hogy a fiatalasszony a magyar főváros legüröbb köreiből is népszerű és a budapesti társaságoknak kedvenc tagja. Az esküvő a XIII. sz. zadbeli, ősi Belvárosi Főplébánia Templomban volt január 25-én az előkelő budapesti társaság asszisztenciája mellett. Tanúk voltak: a menyasszony részéről dr. Hajnás Elemér, a gyermekklinika igazgatója, a vőlegény részéről pedig dr. Szinyei József a legfelsőbb egészségügyi tanács tagja. Ugy hisszük, nem követünk el tilkozegetést, ha megírjuk azt is, hogy a fiatal pár az esküvő után egyenesen Biharfüredre utazott és itt tölti a mézeshe- teket.

Külön öröm a kisebbségi magyar társadalom számára, hogy a fiatal, külföldi képzettséggel bíró belgyógyász Nagyváradon telepszik le és itt már február elején megnyitja rendelőjét.

Február 3: Alfa-táncestély Kolozsváron. A háziestélyes terjesztésére megalakult kolozsvári Alfa-szövetkezet már a múlt év folyamán érdekes kísérletként megrendezte a szöttes-bált. Ezen nem csillogtak a plaztronok és a szmokingok: háziestélyes ruhában táncolt öreg, fiatal, fiu és lány. Az est nagy sikere arra indította a szövetkezet vezetőjét, hogy az idén is megrendezze a nagysikerű mulatságot. A táncestély napja február 3-ika, farsangszombat lesz. Az estélyt a Katolikus Kör helyiségében este 9 órai kezdettel tartják meg. A táncestélyen, amelynek sikere pillanatnyilag sem kétséges, jelen kell lennie minden számottevő lánynak és ifjunak. Megjelenés szöttesben, Alfa-ruhában, vagy egyszerű sötétben. Meghívó felmutatás kötelező. Meghívók és jegyek az Alfa Iródájában (Str. Avram Iancu 13.) kaphatók. A hangulat, a kitaláló zene, a rendezőség gondja, amely már hetek óta fáradozik a siker biztosítása érdekében.

Mindenki készülődik. Néhány nap múlva nagy társadalmi esemény lesz Bihar megyének és Nagyváradnak. Február 3-án, szombaton este tartják meg az 1940-es bihari Magyar Bál a Református Kulturpalota termeiben. A magyar társadalom minden rétegéből összeállított hölgy- és férfi rendezőbizottság már hetek óta buzgólkodik azon, hogy a Magyar Bál mennél meghittebb, mennél családiasabb legyen. Február 3-án összegyűl az egész megye és város fiatalja s örege a családias jellegű táncos éjszakára. A bálnak igazi látványossága lesz az a nyitótánc, amit 16 pár fog eljeleni. A bálra szóló jegyek árusítását már a napokban megkezdte a rendezőbizottság és erről lapunk utján is értesíteni fogja a közönséget.

Egy hajfonat — százezer lei. Az elmúlt este a mikolaj telepes községben nagy vigalom volt. Mint szatmári tudósítónk írja, a telep szépségéről híres leánya, a fekete szemű Palagie Florika tartotta kezfogóját az egyik módos gazda legényfiával. A községben összegyűltek fejüket az asszonyok: Florika eladta a szerelmét a nagy vagyonért, mert nem a régi, de szegény udvarlóval, Codre Györggyel kötötte be a fejét. A jegyváltás alatt Codre a kocsmában szomorkodott, majd megunva a buslakodást, az asztalához vezényelte a cigányokat. Reggelig huzatta és egyre kiáltozta: megbosszulom! Senki se tudta rajta kívül, hogy milyen tervet forgat a fejében. Codre másnap leste állott. Amikor egykori szerelmese kilépett a kapun, a nyomába szegődött. A leány a fűszerüzletbe ment és petrolumot vásárolt. Codre az ajtón kilépő leányt fellökte, majd rárontott, leszedte a fejkendőjét és csaknem tőből lemetszette a leány híresszép haját. Florika hazaszaladt. Otthon azonnal elhívták a vőlegényt, kérve, hogy bosszulja meg az aráján esett sértést. A vőlegény azonban meglátva menyasszonyát, kijelentette, hogy neki nem kell bubifrizúra asszony. Visszakérte a jeggyűrűt és elment. A leány szülei most Codre ellen bünvádi feljelentést adtak be az ügyességén és a hajfonatért, valamint a visszament házasságért százezer lei kártérítést kérnek.

* **Válasszon!** Fejfájás, ideges bántalmaknál, vagy Algocratine között. Ha Algocratine-t használ, 10 perc alatt fájdalmat megezőnük.

* **Miért?** A célezerű összeállítás és azok a kitűnő sikerek, amelyeket híres orvosok, valamint számos klinikán és kórházban a Togat-lal érték, rövid időn belül általános elismerést vivtak ki ennek a gyógyszernek. A leadott szakvélemények egyhangulag elismerik, hogy a Togat utólérhetően, közvényes, csuozos és az izületekben és vétagokban fellépő fájdalmaknál.

Két északi diplomata

Ki irányítja a svéd külpolitikát?

Günther svéd külügyminiszter pályafutása

A világsajtó nap-nap után a legtöbb Svédországgal foglalkozik — Finnországgal kapcsolatban. Svédország helyzete kényes. Külügyeit irányítani nem tartozik a legkönnyebb és a legirányítatlanabb feladatok közé. A közelmúltban Sandler személyében vérbeli politikus, erős egyéniség állt a stockholmi külügyi hivatal élén. Vajjon az utód, Christian Günther, aki még csak egy hónapja irányítja Svédország külpolitikáját, milyen politikát követ? Engedélyezhet-e vagy pedig még határozottabbat?

A svédek úgy látják, hogy Günther kezében jó kezekben van az ország külső ügyeinek vezetése. Aki legutóbbi jegyzékét áttanulmányozta, hasonlóképpen vélekedik.

Egy közgazdász diplomatának megy

Günther diplomáciai szolgálatból lépett a december 13-án átalakított Hansson-kormányba. Karrierje tehát nem politikai előremenetel, mint elődjéé, aki a szociáldemokrata pártban viselt méltósága révén került kormányra. Azonban Günther sem a diplomáciai karban kezdte pályáját. Mint földművelésügyi minisztériumi tisztviselő indult, de csakhamar kitűnt nagy közgazdasági tudásával. A kereskedelmi minisztériumba helyezték, ahol rövidesen osztályfőnök lett s közel tizenegy éven át irányította a kereskedelmi és vámügyi tárgyalásokat. Innen a külügyminisztérium kötelékébe kerül, ahol külkereskedelmi osztályon dolgozik, ugyancsak osztályfőnöki rangban. Ekor már neve van és minden fontos külföldi kereskedelmi szerződést ő tárgyal le és terjeszt a minisztertanács elé.

A huszas évek elején — ekkor körülbelül harminchat éves — a miniszterelnökségre rendelik, itt a kormányelnök első titkára, vagyis államtitkár. Néhány év múlva visszakerül a külügyminisztériumba, ahol a külkereskedelmi osztály tényleges vezetője lesz. Három évet tölt itt, azután 1931-ben Braziliába nevezik ki követnek. Buenos Airesbe különleges képzettségű követ kellett, aki továbbfejlesztheti a svéd kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokat a hatalmas délamerikai állammal. Günther feladatát ügyesen oldotta meg, hároméves működése alatt igen kedvező megállapodásokat sikerül nyelnie.

1934-ben visszatér Stockholmba s a külügyminisztérium vezértitkára, avagy a miniszterhelyettes lesz. Ujabb három évet tölt ebben a beosztásában, majd ismét külföldi posztra helyezik: Oslóba megy követnek. Innen hívják meg a külügyminiszteri méltóságra.

A szépíró diplomata

Günther 54 esztendő, de még ennyinek sem látszik. Igen rokonszenves benyomást kelt, kis, foglalatlan csipetűje mögül barátságosan néz szembe a világra. Szerény és higgadt ember, aki azonban mindenesetre tudatában van erejének, képességeinek és feltudja használni azokat. Önbizalom és nyugalom árad róla, a sokat tapasztalt, mindenütt megfordult diplomatáé, aki a lehető legjobb előtanulmányokkal érkezett a diplomáciába s a közgazdász és kereskedelempolitikus szemével nézhet a külpolitika kulisszái mögé. Külföldi tapasztalatait nagyban segítik új és kényes posztján. Ismeri a Wilhelmstrassét, kapcsolatai jók egyes német vezetőpolitikai és gazdasági körökkel, de éppúgy ismeri a szovjetet is. Sandlernek annakidején nemcsak Berlinbe kísérte el, hanem moszkvai útjára is vele ment.

Günthernek van még egy oldala, amely még kevésbé ismert, mint egyéni élete. A svéd külügyminiszter író, sőt sikerekkel dicsőíthető szerző is. Több regényt írt (Az ördög ámtása c. a legsikerültebb a kritika szerint), néhány verseskötetet adott ki, azonkívül novelláskötetek is megjelentek. A huszas évek közepén szép sikerrel adták egyik darabját is. Senki sem tudja, mikor ért rá ezekre a szépirodalmi stúdiumokra, ő, aki a legelfoglaltabb diplomaták egyike. Tolla hosszú idő óta már pihen is. Amióta követ és külügyminisztériumi tiszt-

viselő, majd külügyminiszter, valószínűleg csak a — fiókjának ír egy-egy meglehangú, finom svéd verset, a nyilvánosság számára már nem dolgozik. Épp elég munkát ad neki most felelősségteljes posztja, ahová a legválságosabb időkben hívták meg.

Nappjai ma véget nem érő tanácskozással telnek, a svéd külügyminisztérium lázas tevékenység színhelye. Két nagyhatalom között, amelyeknek mindegyike harcban áll egy másik állammal, egy olyan ország szomszédságában, amely ma legtragikusabb élethálharcát vívja, valóban a legteljesebb elővigyázatra van szükség, óvatosságra és határozottságra, mert az események sodra magávalragadja azt, aki nem higgadtan és a legnagyobb képességek birtokában szolgálja hazáját.

Történettudós a norvég külügyminiszteri székben

Arékép Koht külügyminiszterről

A Skandináv-félsziget államai felett ismét megsűrűsödött a légkör. A legutóbbi szovjet-orosz-norvég-svéd jegyzékváltás lidérenyomása megszünt ugyan, de senki sem sejtí, mit hoz a közeljövő. A világ mindenestre megnyugvással hallotta azt a bátor s határozott hangot, amely a norvég és a svéd külügyminiszter jegyzékéből kicsendült, valamint azt az öntudatos nyilatkozatot, amelyet Koht norvég külügyminiszter tett. Koht külügyminiszter neve belekerült a köztudatba. Valószínű, hogy ezzel a névvel még nem egyszer találkozunk majd a legközelebbi idők sodrában. Nem árt, ha megismerkedünk viselőjével.

Egy vidéki munkásfiú karrierja

Koht pályafutása egyáltalán nem diplomata-karrier, noha az ember ezt tartaná érthetőnek, de még a politikusé sem. Halvdan Koht (ejtsd: Kut) sohasem volt igazi politikus a szó hétköznapi értelmében. A fórum tülekedő zajától mindig távol tartotta magát, pedig élete delén sokszor megkínálták olyan állásokkal, amelyek hírt, nevet és rangot hoztak volna, csak jobban meg kellett volna dolgoznia a nép kegyeért. Nem tette. Megmaradt tudósnak. Hogy mégis külpolitikus és külügyminiszter lett, azt a körülmények összejátszásának és messze földön ismert egyéniségének köszönheti. A válságos időkben éppen őrá volt szüksége Norvégiának. Azóta történeti kérdésekkel alig ért rá foglalkozni, pedig Koht tulajdonképpen — történész.

A norvég történetírás egyik legnagyobb elő értékét tiszteli benne. Számos történeti munkája forog közkezen, némelyik könyve tankönyv is, amelyet az oslói egyetemen esztendőnk óta használnak.

Ma hatvanhét éves. Alulról indult, szegény munkáscsalád gyermekeként. Hamar kitűnt tehetségével, vonzotta a múlt, így nem csoda, hogy a fővárosba kerülve az oslói egyetem filozófiai fakultására iratkozott be s csakhamar ösztöndíjasa lett az egyetemnek. Szaktárgya a történelem és a nyugati nyelvek. Rövid tanári gyakorlat után már megbízott előadónak delegálják az egyetemre, majd megszerzi a magántanári képesítést s néhány év múlva katedrát kap. Már doktori értekezésével feltűnik, nevét és hírét csak öregbítik azok a tudományos munkái, amelyeket egymásután jelentet meg.

Nemzetközi küldetésben

Csodálatos az emelkedése. Mindössze fél évtized alatt futja be azt a pályát, amelyet másnak sokkal hosszabb idő alatt kell megtennie.

1906-ban még ösztöndíjas s 1910-ben már a történelem tanára az egyetemen. A külföld is hamar észreveszi s gyorsan jönnek a különböző meghívások, felhívások, kitüntetések. A háború utáni években gyakran tart előadást az északi államok fővárosaiban, sőt még a nyugati metropoliszokban is. Élénk tevékenységet fejt ki a nemzetközi történetész-kapcsolatok kifejlesztésére, a tudóscsere bevezetésére és a könyvtárak tökéletesítésére.

1926-ban a történettudományok nemzetközi bizottságának, az ú. n. CISH-nek az elnökévé választják, ami nagy kitüntetés s Koht boldog is érte. Ezt a tisztséget egészen miniszterségvállalásáig viseli. Két év múlva az ő kezdeményezésére rendezik meg az első, teljesen nemzetközi történetéskongresszust a norvég fővárosban. Sűrűn küldik ki nemzetközi tárgyalásokra is. Így például résztvesz azokon a tárgyalásokon, amelyek Dánia és Norvégia közt a huszas évek elején Grönland birtoklása körül folynak. Buzgó híve a békének, majdnem pacifista, de ez norvég voltából folyik. A népszövetséget kellő reformokkal megfelelő intézménynek tartaná s ezek mellett nem egyszer szólalt fel, hiszen tagja hosszú időn át a norvég delegációnak. Legutóbbára, amikor a finn kérdésben döntött a genfi közgyűlés, vele akarták betölteni az elnöki széket, de, utóbb, hogy Norvégia ki-domborítsa semlegességét a finn-szovjet viszályban, másnak engedte át ezt a helyet.

Szocialista, de...

Felfogására és világnézetére nézve Koht külügyminiszter szocialista. Ez a felfogása történelmi munkáiban is kidomborodik. A történelmet ő a szociális és gazdasági tényezők eredményének, egymásrahatásának tekinti s mint ilyen vizsgálja. Ennek ellenére nem materialista elvű, nem tekinthető ú. n. világpolgárnak. Ami megkülönbözteti más országban lévő elvárhatóitól, Koht miniszter mélyesen nacionalista érzelmű, ezt sohasem tiltkolta el. Ugyáltszik, odafönn északon ez nem összeegyeztethető a szocialista felfogással. Minden hazafias megmozdulásban szerepet vállal, különösen szívéhez kötött a Malrörelsen néven ismert nemzeti mozgalom. (a Malrörelsen maga nyelvmozgalom jelent), amely az eredeti skandináv népnyei uralomrajuttatását tűzte ki céljának.

Csiszár Béla

Kávaházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

A farsang jegyében . . .

A tánc ősi elemei

Jeta: Szalay Katala

Rövid farsang, de élénk, mozgalmas báliszezon jellemzi az idényt, tángót, angol valcert és foxokat lejtének a táncoló párok a parketten s közben nem is gondolnak arra, hogy ősi őstónók ritmusa lang-ring, lüktet és éled újra a mozdulataikban. A táncról, a táncnak ezekről az ősi elemeiről beszél az alábbi írás:

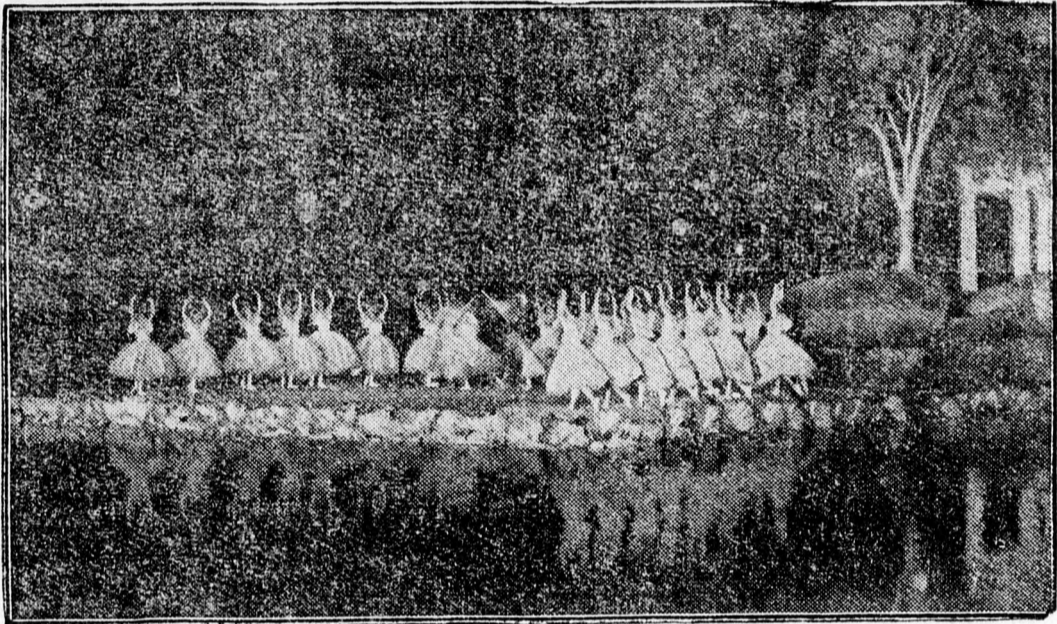
A tánc ősi, mióta ember, gondolkodó és érző ember van a világon, a tánc szintén visszakövethető az időben. Sőt nem tulmerész az az állítás sem, hogy a tánc megelőzte létében a szerves gondolkodást, talán még a tagolt beszédet is. A barlangfestmények ábrázolásai között a kőkorszak emberének kiásott emlékei során gyakran találkozunk olyan alakos ábrázolásokkal, amelyeknek mozdulata csak akkor érthető logikusan, ha feltételezzük, hogy táncmozdulat. Hogy ez így van, beszédesen bizonyítják azután azok az emlékek, melyek a történeti korok legelőjéről maradtak ránk biztosan felismerhető ábrázolásokon és írott forrásokból. Egyiptom, az ókori Egyiptom hagyott reánk elsősorban ilyeneket. Az óbirodalomnak Krisztus e. kb. 3800—2200-ig terjedő idejéből a feltárt sírokból igen érdekes emlékek maradtak fenn.

Nem mindig kifejezetten táncot ábrázolnak a festmények, vagy reliefek, de az ábrázolt mozdulatok világosan utalnak a mozgás ritmusára és beállításuk ünnepélyessége határozottan táncszerű. Így Rahetop herceg sírjában a halászok előrehajló alakja szinte érezhető a mozgás következő fázisát és az egész mozdulat ismétlődését. Egy abusiri sírban ábrázolt hadifoglyok csoportjának mozgási tartalma olyan, hogy nyugodtan beilleszthető volna egy mai mester hasonló tárgyú balettjének coreográfiájába. A lábuknak semmi szerepe sincs, csupán az összeláncolt karok mozgása a kifejező elem, ám e karmozdulatoknak plaszticitása és dekoratív elrendezése hallatlan kifejezést rejt magában.

A sakkarai sírokból talált reliefek tömöttek és mozgalmasak. Vadászjelenetek, halászok és földmunkások. Így szavakkal elmondva, a jeleneteknek a tánchoz semmi köze sincs, mégis minden jelenet egy modern értelemben is kész pantomim, annyira jellegzetes, dekoratív és kifejező erejű a legkisebb mozdulat is. Sakkarában (Kr. e. 2500-ban) találkozunk olyan reliefekkel is, melyek kifejezetten táncjelenetet ábrázolnak. Karsú táncosnők állnak e reliefen egymás mellett oly módon, hogy jobblábukat és mindkét kezüket maguk elé a magasba nyújtják, felsőtestükkel pedig ugyanakkor hátrahajolnak. Ez ma is gyakran használt és főleg az egyensúly kényességét illetően nehéz táncfigura. Éppen ezért ez a relief bizonyítja az egyiptomi táncnak már ebben a korban öntudatosá vált és fejlett technikáját. Érdekes a táncosnők ruházata is. Szűk és testheztapadó, egybeszabott nadrág és felsőruha van rajtuk, derekukon pedig a jellegzetes egyiptomi kötély.

Ebből a korból még egy táncjelenetet ismerünk ugyancsak Sakkarából. Djosers fáraó piramisából és a piramis körül kiásott asztal-

sírokból, a masztabákból. E másik táncábrázolás kétrészes. Az első képszalagon zenészek és énekesek ülnek egymással szemben. Az első képszalagon látjuk a táncosnőket, itt egyszerűbb és egyensúlyilag biztosabb mozgást is látnunk. Az alakok mindkét lépőállásban állanak, mindkét talpukra teljesen ránehezvedve. Ez kü-

lönben az egyiptomi reliefek általános jellegzetessége. Mindkét karjukat ívbe törten fejük fölé emelik s így haladtak valószínűleg ritmikus lassú mozgással előre. Az utóbbi jelenet valószínűleg templomi kultisztáncot ábrázol, míg a fentebb leírt, merészebb jelenet alighanem világias táncprodukció volt.

A középbírodalom (2000—1700) emlékei között kevesebb olyan darabot számlálhatunk, melyek táncra vonatkoznak. Amelyek azonban megmaradtak, azok annál jellegzetesebbek. Ilyen egy falfestmény Antefokep sírjából, Thébanban. Két szembenálló nőcsoport, ma is gyakran látott lépésekkel. A nőalakok mindkét kezüket fejük fölé emelik, lábukat pedig változtatva emelve, lassú ritmusban lejtenek. Ruházatuk rendkívül érdekes. Rajtuk rövid és hosszú tunika váltja egymást. Érdekes, hogy míg a test színei sötétek, a ruha világos színű. Az újkor (1500—700-ig) egyike Egyiptom legérdekesebb és eseményekben leggazdagabb korszakának. Az uralkodók közül Hatshepsut királynőt és IV. Amenophist és vejét, a ma közismert Tutenchament emeljük ki. IV. Amenophis valószínű reformjaival új lendületet adott Egyiptom kultúrájának. A napkultusz tette meg államvallássá, ezért őt Echuatonnak is hívták. Uralkodásának idején a természeti megfigyelés és a közvetlen mozdulatok művészi ábrázolásának a korszaka volt. Ugyahogy a IV. Amenophis korából maradt relief, szobor, vagy festett ábrázolások szinte barokkosan mozgalmasak a megelőző idők ábrázolásaihoz viszonyítva. Ebből az

időből származik a kairói múzeum egyik muzsikáló táncosnőket ábrázoló reliefje, melyet nyugodtan a modern értelemben vett mozgásművészet őskének nevezünk. E reliefen a táncoló leányok magas, karsú alakok, mozdulataik rendkívül lágy és kifejező.

A késő korban az idegen, főként a görög befolyás válik erőssé s az ősi egyiptomi tánc-kultúra teret veszít. Herodotos görög történetíró ír erről egyik munkájában. Művéből, melyben Egyiptomot és annak szokásait írja le a táncra vonatkozólag a következőket tudjuk meg: „Az egyiptomiak évenként többször is összejöttek az egyiptomi és a mindinkább teret hódító görög istenek tiszteletére. Így Butóban Letonak, Héliopolisban Héliosnak rendeztek ünnepeket. Legszebb azonban az volt, amelyet Bubastisban tartottak Artemis tiszteletére. Ezen az ünnepeken férfiak és nők külön-külön nagy tömegekben vettek részt. A férfiak fúvóláztak és kezükkel tapsoltak, az asszonyok keplőket forgattak. Bubastisban tengeren folyt az ünnep és a tömeg hajókon foglalt helyet. A part mentén lévő más városokban a szárazföldön ünnepeltek és az asszonyok táncra perdültek, ruhájukat magasra emelve. Mikor Herodotos a bubastisi ünnepet látta, akkor, szerinte kb. hétszázezren gyűltek össze. Ebből, az alapjánvéve hiányos összefoglalásból is kitűnik, hogy Egyiptom földjén milyen színes és mozgalmas volt az élet. Ezt a világot szfinxjeivel,

piramisaival, hieroglifjeivel együtt a misztikum fátyla takarja szemünk elől, éppen ezért a fátyol mögé való pillantás annál izgatóbb, annál kíváncsiabb számunkra. A tudomány mind többet és mind többet fejt meg Egyiptom misztikumából, így a táncra vonatkozólag is többet tudunk az írott források nyomán, mint amennyit az emlékek maguk elárulnak.

Pár nap múlva véget ér a farsang. Tejmezes, álarcos bálakat is rendeztek több helyen az idén. Az álarcos mulatságok különben ősi eredetűek. Guatemalában az indiánok ilyen, a képzőművészetben látható álarcokkal vesznek részt jelmezes mulatságaikon.

SICULUS:

TEMPI PASSATI

(NAPLORÉSZLETEK)

A kis hálóteremben egymás mellett sorakoztak az új növendékek ágyai. Még civil ruhát viseltünk, de már az ágyakon heverték a szemérmétkkel hozzánk mért, szent örökség gyanánt ránk hagyott régi talárisok. Az életbe az imént kiszállt új papok koptatták bizonytalan hékre. Amíg Náni, a szabó, újat készít, addig a régi is jó lesz.

Beöltözködéshez csegették.

Darab ideig tévőzva. körülszaglászunk az avas köntöst, aztán nekifoháskodtunk. Nagy kegyelettel hajtogattam össze a cincéreké civil kabátot. A többi is az övét. Különböző most nem esett szó közöttünk: a madár is szótlannul hullatja a régi tollakat. A nyakkendőre hosszabb pillantás esett: ez az egy kötél kötött a világi hívságokhoz. Milyen jó, hogy nem vashól volt. Az erősen kihajló, fülig érő gallért nem bánom, egy ujnyival bővebb volt a kellesténél.

Mikor a mellény is az egyéb közé került, a rakásból emlékként áradt felém. Nem tudom honnan, elémérezkedett egy könnyecsepp. Aztán elmosolyodtam: vasárnap e ruhában milyen büszke lesz öcsém otthon, az udvari hídnál.

A régi, szakavatott papnövendékek hamarosan ránk segítették a penészszagú kék ruhát. Közben sokat viccelődtek, de mégis valahogyan most is kibátorkodott egy könnyecsepp. Végigfutott a hosszú ruhán, mint a harmat a hosszú levelen, ha reggeli nap süt rá.

Kacagások között körülnéztük egymást, aztán elszéledtünk a virágos kertben. Nagy, esetlen bukdácsolással tettük meg az első lépéseket, az új lépéseket az új élet felé.

A hervadó kertben belénkragadt az őszi szag. Az embermagasságra megnőtt istenfia kihajolt az ösvényre. Hosszú ruhám beleért az illatba, az illat gyorsan áradt felfelé.

Ezt fogta fel legelőbb is a reverenda.

A földszinti szobák tükröző ablakaiban meg-megkéleltünk: nyurgák és törpék és már önérzetesek. Mindenik lopva a tükrőbe nézett.

Ez már nem én vagyok, éreztem. Ez egy másik, akit anyám lelke forgatott valami korongon, mint fazekas egy marék sárt, hogy felduzzasszon jó magasra. Ez egy másik, ezer idegen, akinek a ruháján istenfia érzik és aki végre magára nézhet megnyugvással a papnevelő ablakának a tükrében.

Istenem, ha valaki láthatna!

Aznap estig a menést gyakoroltuk. Délután közös sétára vitt a kék áradat, ki a várból, keresztül a mezőn a Sipot-kúthoz.

A régiek boldogan csevegtek otthoni dolgokról, az újak szótlán komolysággal vigyáztak lépteikre. Azt hittem, hogy mindenki rámméz.

Az őszi mezőn szálldosott a máriafonál. A szőlőhegyek felől meleg szellő lebegett. Otthon, a Székelyföldön ilyenkor még mérgezőöld a táj, itt már pirulnak a fák s leaszott a mező.

A kútnál, a temető fölött megálltunk. Egyik-másik ivott a csurgatón, a visszatartott szuszt hangosan a víz után eresztette. Otthon, nálunk így szokás.

Török Feri, a száját jelentősen törülve, megrázkódott a langyos víztől. Ez nem a homoródi borvíz.

Messze maradt mögöttünk a vár, a püspöki ház teteje alig látszott ki belőle. A szent Mihály-templom tornya figyelt csak ránk, nagy öleléssel. Mert azért is szakadtunk ide az otthonból, hogy a fejedelmek óta kifakult magyar színek élénküljenek. Székelyországból eljár ide vagy hatvan ifjú, mint kriptához a rokonok, hogy hamisítatlan magyar szóból szakadatlan hullassák a friss nefelejcsot az itt pihenő történelemre.

A nap már mélyre került, a Kecskék sziklát pirosra festették az utolsó sugarak. A széj

képre néztünk és kerestük azt, ami azon túl van, messze. Bocskor Zsiga a hangját eresztette utána. Énekel valami csodásan ható éneket, vele zúgott a sok egészséges férfi hang.

Az ének szétverte a távolság ködét és tisztán láttam a tegnapot. Azóta sem hallottam e dalt soha, de bennem él dallam és szöveg. Egyik sem pontos, nekem azonban így szép: töredékesen, egyénire kikészítve. Az utolsó két sora is bizonytalan:

„Szánj meg engem, oh esti fény,
Nem hagyott el a remény.”

A csiki kispapok mind énekeltek. Én áhitattal figyeltem a sziklán az esti fényt s az éneklők szemében a mélységet.

A mélységben látszott egy ház, a házon két ablak, az ablakban muskálta. A ház előtt a kertben hidegesipte rezeda s a kerítés mellett skarlát-piros gyümölcsű berkenye. Látszott egy asszony, aki kiállt a kapuba. Szentkép a székelly faragású keretben. A kép még egyet szól, egy évre valót:

— Isten megáldjon, fiam!

Aztán a költényt a szeméhez emeli. Az öreg, az apa rácsap a lovakra. Mennek az állomásra.

„Szánj meg engem, oh esti fény.”

Igy volt nálunk is búcsúzáskor a kapu előtt, a nagy fa árnyékában. A fa érett vachort hullatott — útravalónak. És szólt anyám:

— Isten veled, fiam!

Csak a tegnapi volt.

Ez az ének úgy illeszkedett az otthonba, mint madár a fészekbe. Szeretném idekötözni úgy, ahogy a szöveg, dallam és az otthon ölelkeznek. Hajj, de a lélek titkokat cikáztató rezgéseit Beethoven ereje sem adhatja vissza.

Ez az ének valahonnan a mélységből fel-tört azután is. Mindig. Sohase hívtam és mégis

megjelent minden életnehézségnél. És sohasem egyedül jött, mindig másodmagával: az otthonnak az erejével. Együtt léptettek a világba egy csomó paradoxont: sóhajos kacagást, kiáltó csendet, hallgató recsenést, édes fájdalmat, eltemetett életet.

Az első reverendát és ezt a dalt egy napon vettem fel, hogy soha többé le ne vessem.

Pedig változott a kép. Egyszer, később a házunkat elárvereztek, a régi virágos kertben idegen ültetett rezedát. És még később szent asszony sem volt, aki valamelyes kapuba kiállhatott volna. Minden elpusztult, ami „otthon” volt.

Mind ezek után még erősebben tört elő az ének az ismeretlen mélységből:

„Szánj meg engem, oh esti fény.”

Ha nincs otthon, mibe kapaszkodik meg az ének? Miért szól minduntalan egy hang, mint az orgonában az elromlott varázsfúvóla síp?

Tőprengésemre a szférák mélységéből új otthon emelkedik ki. Virágos keriben angyal kezek plántálnak rezedát. Egy öregember millió lovasok között a Tejutak mezőin üget. Édesanyám csillagokkal ékes nagy kapu között áll. Hőfőhár fátollal integet irdatlan távolságból. Szája mozog és hangja tisztán cseng:

— A viszontlátásra, fiam!

Érzem az édes fájdalmat: a menny szülötét. Érzem az összefüggést az ének és az Isten között. Érzem a dallam mögött, mely a székelly kapuban s a menny kapujában, a vachorja alatt s Jozafát völgyében, a rezeda himporán, a berkenye bitorán csak úgy, mint a jerikói rózsaszirmán, a Sipot-kútnál s az Élővizek forrásánál halkán, észrevétlenül, sokszor hangosan végigrezeg: érzem az isteni varázsfúvólát:

„Szánj meg engem, oh esti fény,
Nem hagyott el a remény.”

Hajj, de messze száguldottam! Lehullott már a nap, a Kecskék nem piroslik.

A Sipot-kútnál még egyet iszunk, aztán hangzik Czimbalmosnak, a földúrtornak a vezényszava:

— Tisztelendő urak, megyünk haza!

És elindulunk a hosszú, kék reverendában haza, végig a vármezőn, nagy bukdácsolások között.

Alfred Moşoiu:

A virágok imája

— Gellért László fordítása —

A hóvirág magát
A hóból kiássa,
„Mi Atyánk” — így kiált,
Hogy mindenki lássa.

„Ki a mennyekben vagy...” —
Napraforgó mondja
S reá a napsugár
Fénykévét ontja.

Szerény bazsalikom
Meghajlik a szélnek,
Harmatát lerázza
S szól: „Szenteltessék meg...”

Mikor az ökörszem
Súgja: „A te neved...”
Nem tudod, hogy sóhaj,
Mert visszhang is lehet

Kékszinű nefelejcs,
Nincs, ki szebbet látott,
Azt mondja, hogy „Ijijön
El a te országod...”

„És legyen meg a Te
Akaratod...” zengi
A kicsi tatógó,
Bár rálép mindenki.

„Miképpen a mennyben,
Akkép a Földön is...”
Szó a vizirózsa
S nem fontos a tövis.

„A mi mindennapi
Kenyerünket...” súgja
A búzaszem, míg a
Malom, dalát zúgja

„Add meg nekünk ma...” szól
A pipacs és mályva
És az ég felé száll
Mindkettő imája.

„És bocsásd meg a mi
Véteinket...” szól a
Lepkére gondoló,
Illatozó rózsá.

„Amiképpen mi is
Megbocsátunk...” beszél
Széliden a szegfű,
Amíg fujja a szél.

S tovább: „Az ellenünk
Vétközőknek, s ne vigy
Minket kísértésbe...”
Rózsá kéri ezt így.

„De szabadíts meg a
Gonosztól...” A tövis
Igy beszél Mártírok
Homlokán volt ő is.

Szél viszi Istennek,
Nem késik soká, nem.
Száll az ima s erdő
Zúgja rája: „Amen.”

Gyógyítható-e a tüdőbetegség?

Mindazok, akik asztmában, tüdőcsúcs-, vagy légcsőhurutban, szédülésben, tüdőkatarrusban, idült köhögésben, állandó rekedtségben és náthalázban szenvednek, mindezek teljesen ingyen és portómentesen egy tájékoztató könyvet kapnak, több ábrával, Dr. Guttmann orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar“ (Gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel. Irjon egy levelezőlapot (6 leles bélyeggel) alanti pontos címre: **PUHLMANN & CIE, BERLIN 847.** Müggelstrasse 25—25 a.

Asszonyok dolga

Medvebőrkuccsmás gárdistafej: a párizsi nők új ékszerein

Talán még vannak olyan régi erdélyi családok, akiknek megmaradt családi ékszerei között ott mosolyog — a fekete négerfejes nyakkendőtű, amelyet nagyapáink viseltek a nyolcvanas évek végefelé nagy előszeretettel. Ez a négerfej akkor jött divatba, amikor a franciák afrikai gyarmataikat szaporították, le egészen Afrika szívéig s aranyból, drágakövekből, vagy finom zománemunkával készült, babszemnél nem nagyobb tüfej, vagy kézelőgomb formájában terjedt el, de nők is viselték melltünek, sőt óraszuszának is. A kilencevenes évek végén tömegcikk lett a négerfejből s a pesti Rákóczi-uton 20—30 fillérért is lehetett kapni.

Ilyen olcsó, divatos tömegcikk most a háborús Párizsban — a fekete kuccsmás, angol gárdistafej. Az olcsó ékszerek divatja van most Párizsban és teljesen új motívum a kis, miniatűr angol gárdistafej, nagy medvebőrkuccsmával. A kuccsma fekete, fényes fából készült, az arc emailból, az állszíj pedig apró, briliánsokkal kirakott fekete fa. A gárdista gallérja tűzpiros email. Ilyen kis katonafejeket bronznak, kárpáznak dolgozva, ruhákon, kabátokon, kalapokon is viselnek. A karkötőórák ma fém helyett majdnem mind fába vannak foglalva. Nagyon divatosak a kabát reverjére tűzött kis órák is, a régi bőrfoglalat helyett azonban ezeket az órákat kis, miniatűr, fábólfaragott levélkoszorú keretezi. Van olyan óra is, amelyik csak síma mahagóni-pántba van foglalva és keskeny bőrszíjon csüng. Egyik világhírű ékszerész színes-email miniatűr Buddhába rejtette el az óráját, amelyet szintén a reverre tűznek. Ujra divatosak a karkötők, amelyekről sok-sok szerencséhezó zsuzsu csüng le. A zsuzsuk azonban jóval nagyobb formájúak, mint amilyeneket még egy-két év előtt viseltek. Aranyékszerben a legdivatosabbak az aranypénzekekből

összeállított karkötők és nyakláncok. Régi Louis d'or-ból is készítik ezeket a karkötőket, de nagyon divatosak a régi török, vagy a régi angol aranypénzekekből készült karkötők is. A Vedome egyik ékszerészének kirakatában egy zsuzsukkal teleaggatott kis karkötő látható: minden egyes zsuzsu egy kis katoná. A színes emailkatonák közt a francia hadsereg minden fegyverneme képviselve van. Divatos ékszer-motívum a kis piros-fehér-kék email-dob, aranytűre dolgozva. Ezt is kabátkihajtón, vagy ruhadíszül viselik.

Visszatér a hosszúnyelű esernyők divatja

Párizsban idén akszeszoárként szerepel az esernyő, amelyben érdekes, hogy éppen az ideitől hozott új divatot. Az átlátszó, vízhatlan, olajozott selymemernyők divatjamultak lettek. Ma már inkább selyem- és tafternyőket készítenek újból, olyan hosszú nyellel, mint azt nagyanyaink idejében viseltek. A nyelek hajlítotak, karra akaszthatók, s vagy bambuszszárból készülnek, vagy bőrrel, szőrmevel vannak bevonva. Természetesen a szörmenyeles esernyő tipikusan téli divat. A becsavart, esernyőre ráhuzott tok is szőrmeből készül ezekhez a modellekhez. A szörme vagy egyezik a toalett egyéb szőrmezésével, vagy a szörmezett ernyőt és látkát szörmenélküli kabáthoz vagy kosztümhöz viselik.

A szörmenél sokkal praktikusabb azonban egy másik érdekes ötlet az esernyődivatban, amikor az ernyő nyelét nem bőrrel, vagy szőrrel, hanem élénkzínű posztóval vonják be és ugyanilyen színű posztóból készül a becsavart ernyő tokja és a kiegészítő is.

A konyha körül

*

Hústalannapi ételek:

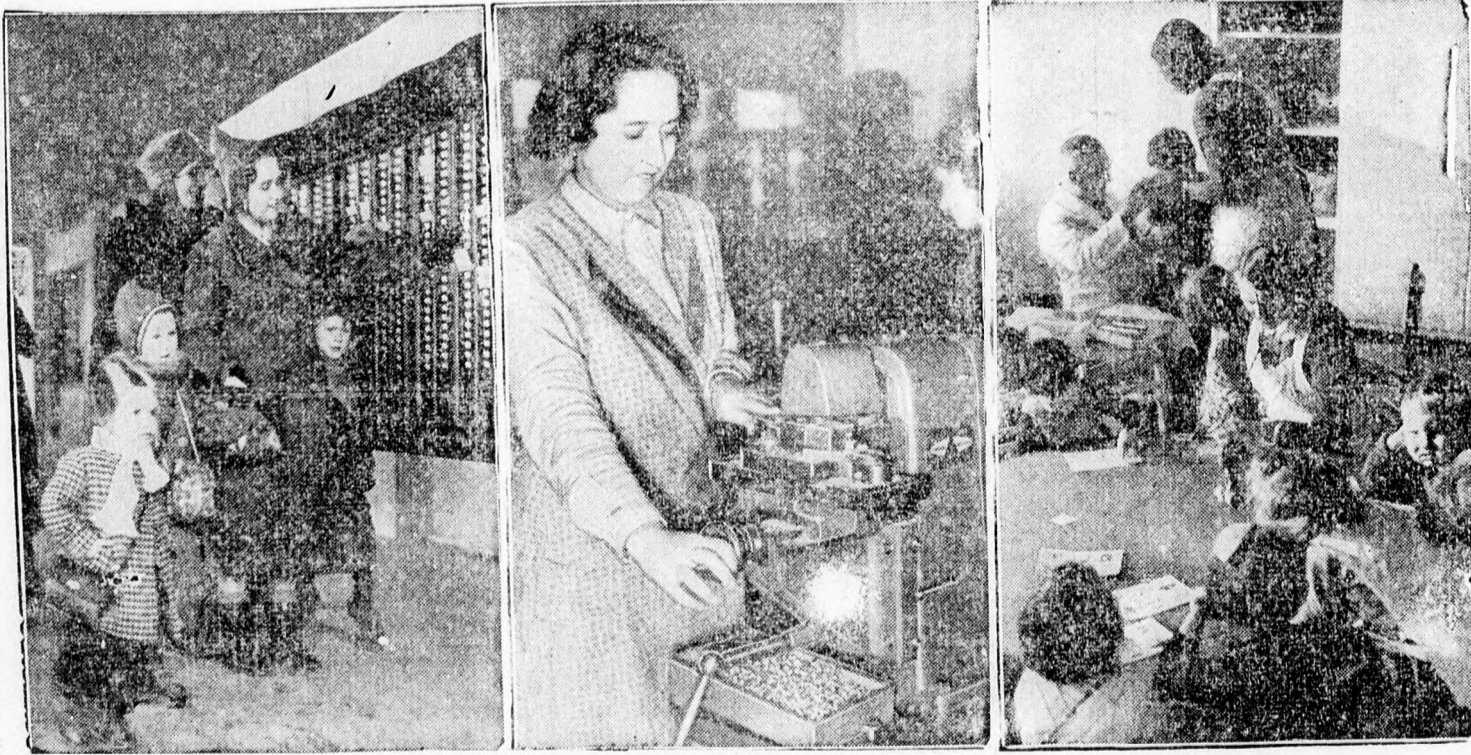
Májlepénykék. Igen kitűnő, olcsó és rendkívül szapora főzelékre való feltétet készíthetünk a sertés- vagy borjúmájból. Főleg savanyu kaposztafélékhez, kelkáposztához igen izletes, tápláló, huspótló étel. Hozzávaló: 30 deka sertés- vagy borjúmáj, 4 deka hagyma, 5 darab burgonya, 2 tojás, 1 kanál zsemlyemorzsa, kevés zsír, só, töröttbors. A finomra vágott májgát kávészakalnyi zsírban kis lábaskában szőkére pároljuk, aztán meghintjük késhegynyi liszttel és hagyjuk kihűlni. A májgát a húsdarálón megőröljük a megpárolt májgát, beleszéljük a meghámozott nyers burgonyát, hozzákeverjük a tojáscsárgákat, sóval, töröttborsal fűszerezve az egészet jól elkeverjük. Utóljára adjuk bele a két tojáshéjének a felvert habját. Serpenyőben ujjnyi magasan zsírt forróra hevítünk, aztán evőkanalanként beleszaggatjuk a folyékony májgát. Mikor egyik oldala pirosra sült, megfordítjuk a másik oldalára és kézre sűtjük, 25—30 szelet lesz belőle.

Velőlepénykék. Főzelékre való feltét gyanánt adhatunk velőlepénykéket is. Egy friss borjúvelőt hideg vízbe áztatunk, a véres, erecs hárttyákat lehuzzuk róla és frisse, hideg vízben, sóval, néhány szem egész borsal és 5 deka hagymával megfőzzük. Mikor megfőtt és kihűlt, ruhával leszárítjuk és apró kockákra vágjuk. Két egész tojást mély tálban egy evőkanál liszttel simára elhabarunk. Adunk bele sót, töröttborsot, vágott petrezselymet, végül hozzáadjuk a kockákra vágott velőt. Serpenyőben két evőkanálnyi zsírt forróra hevítünk és kanalanként beleszaggatjuk a velős masszát. Természetesen nem sokat egyszerűre. A lepénykéket, mikor egyik oldalukon megpirultak, a másik oldalukra fordítva kézre sűtjük. Ha a velős masszába még 4 deka reszelt sajtot is keverünk, pompás előételt kapunk, melyhez akár hideg vagy meleg mártást adhatunk.

Farsangi tea-sütemény:

Lengyelke. Három tojáshéjéből igen kemény habot verünk, adunk hozzá 14 deka cukrot, 14 deka lehéjalt, szállákra vágott mandulát és a tűzhely lapján addig keverjük, amíg sűrű keverék lesz belőle. Tepsibe fehér ostyát terítünk és egymástól 2 ujjnyi távolságra kis halmooskákat rakogatunk. Erős tűznél hirtelen sűtjük.

A farsangi fánk egyszerű készítmény módja. Öblös tálba adunk 56 deka száraz nullás lisztet, csipetnyi sót és 1 kanál cukrot, 3 deci langyos tejben 2 és fél deka élesztőt felolvasztunk egy bögrében, adunk hozzá 12 deka langyos olvasztott vajot, 3 tojáscsárgáját, mindezt jól összehabarva hozzáöntjük a lisztet s aztán fakanállal vagy kézzel jól kidolgozzuk. A tésztát inkább keményebb legyen, mint tulpuha. A tésztát igen aprón kell verni. A főzőkanalat verés közben nem emeljük ki a tésztából. A jól kiverett tésztát kelni tesszük, ha megkelt lisztezett táblára vetjük, tenyerünkkel egyelőre paskoljuk és a fánkkeszűrével kiszaggatjuk; táblára meglisztezett ruhát terítünk, rárakjuk a fánkokat és kelni hagyjuk kétszeres nagyságig. A fánkokat aztán hő forró zsírba tesszük, befődjük és addig sűtjük, míg az egyik fele piros lett. Ekkor villával a másik oldalára billentjük és befődetlenül kézre sűtjük. Vanília cukorral meghintve, barackzússal teszszük az asztalra.

Gyermekgondozás a gyárakban

A legtöbb német gyárban mintaszervi berendezések vannak a gyermekek nappali ellátására, hogy a különböző üzemekben dolgozó anyáknak ne okozzon gondot a gyermekek felügyelete. Vizsgázott állami óvónők látják el ezeken a gyári gyermekgondozó helyeken a gyermekek felügyeletét, nevelését, vigyáznak étkezéseikre, játékaikra. — Képeink közül: a baloldalin az anyák és gyermekek megérkezése látható, középpont: egy anya gondtalanul dolgozik; jobb oldalt: az üzemi óvoda, játékos gyermekkel, akikre külön üzemi gyermekorvos is vigyáz.

A törökországi földrengés apokaliptikus arányai

Százharmincezer négyzetkilométeren vonult végig a pusztító elemi csapás. A halottak száma — eddigi becslés szerint — meghaladja a negyvenezretet és ehhez lehet még számítani a sebesültek tízezreit

A törökországi földrengésről, amely 40 ezer ember életébe került, olvassuk az alábbi helyszíni jelentést a „Deutsche Allgemeine Zeitung” egyik legutóbbi számában.

Ankara, január hó.

A törökök nem ismerik a karácsonyt. De a mi számításunk szerint épp végetértek már a karácsonyi ünnepek, amelyek nagy hidegeket és sok havat hoztak az anatóliai földrengés területére. Sűrűn havazott december 26-án este is, mikor az emberek a városok fából épült házaiban vagy részben már vasbetonvázú modern épületeiben vagy a falvak vályogviskóiban nyugovóra tértek. Senki sem sejtette, hogy ez az alvás tízezrek számára örök álm lesz.

Az első hírek

December 27-én az egész országot, a Boszporuszól az Alexandretai-öböl, Szmirnától az Araratig futótűzként járta be a hír: Észak-anatóliában borzalmas földrengés pusztított, rengeteg a halott s az anyagi kár felbecsülhetetlen. Ennél többet egyelőre nem lehetett megtudni. A táviróvezetékek elszakadtak, a vasúti vonalak megrongálódtak, az utakat hótömegek lepték el. Csak hozzávetőleges értesülések érkeztek a szerencsétlenség színhelyéről. Az orosz határhoz közel lévő Erzinsantól északnyugatra messze, igen messze terjed ki a katasztrófa által sújtott vidék. Anatóliában mindenütt éreztek ugyan földrengéseket, de senki se tulajdonított ezeknek nagyobb jelentőséget, mert itt szokva vannak ilyesmire az emberek. A függőlámpák meginognak, a képek elferdülnek a falon, néhány másodpercig elveszti az ember a biztonságérzetét s aztán elmúlik minden. Ki hitte volna, hogy ugyanakkor néhány száz kilométerrel távolabb ezrével halnak az emberek s a földalatti erők mintha a világ végének közelébe jeleznek.

A szerencsétlenség méretei

Csak lassanként érkeztek a hírek; a halottak, elpusztult házak, falvak, tartományok száma nőttön nőtt és csak közel két hét elteltével lehetett tiszta képet alkotni a szerencsétlenség méreteiről.

Ekkora katasztrófára még nem volt példa Törökországban. A földrengés hatalmas földcsavart pusztított el, mely Erzinsantól keletre kezdődik és 150—250 kilométer szélességben húzódik nyugat és északnyugat felé. Ezenkívül a Fekete-tenger partvidékén is vannak egy-egy másodpercig tartó földrengés által sújtott területek, amelyeken szintén gazdag aratása volt a halálnak. Összesen mintegy 130 ezer négyzetkilométeren vonult végig az elemi csapás, ami egész Törökországnak körülbelül egy ötöd-részt teszi ki. A legborzalmasabban pusztított az erzinsani vilajetben és magában a városban. Itt legalább 14 ezer ember vesztette életét. Az egész városban nem maradt egyetlen lakható ház sem, úgyhogy a város nem létezőnek tekinthető, Több mint ezer halottja van a giresuni, sivas és tokati vilajetnek és ezrekre megy a súlyos sebesültek száma a Yesil Irmak folyócska mentén elterülő festői szépségű, hasonló nevű vilajetben. Ezekhez a legnagyobb veszteségeket kifejező számokhoz hosszú sorban csatlakoznak

más számadatok más vidékekről és helységekről. Vannak falvak, amelyekről még a szerencsétlenség bekövetkezése után három héttel se voltak még biztos értesülések, azt sem tudták, hogy egyáltalán léteznek-e még. A halottak

számát a legutolsó becslés 40 ezerre teszi s ezekhez számítandók még a súlyosan sebesültek tízezrei, nem is említve magát a hatalmas földterületet, amely hosszú évekig a pusztulás képét fogja mutatni.

A borzalmak színhelyén

Megrendítő jelenetek játszódtak le a december 26-ról 27-re virradó éjjelen. Valamivel két óra előtt morajlani kezdett a föld. Erzinsan városa alatt emelkedett a talaj, mintha valami hatalmas hullám ereje nyomta volna fel, hogy aztán néhány másodperc múlva visszacsúszdjen ismét. Az épületek falai szétomlottak, a tetőzetek rázuhantak a romokra, maguk alá temetve mindent és mindenkit. Többemeletes betonvázú épületek is pillanatok alatt romhalmazzá változtak. És a föld tovább dübörgött, beomló házak robajától kísértve. Az óriási terméskőtömbökből épült ősi mecset megingott, karsú minaretjeit mintha gigantikus kéz fejezte volna le s másodperc alatt recsegve-roppogva irtózatossá robajjal összedől az egész

épület. És a romok alól sebesültek jajveszékése, gyermekek, aszonyok sírása, haldoklók elhaló nyöszörgése hallatszott. S alig következett be viszonylagos nyugalom, hóvihar zúdult a néhány perccel azelőtt még virágzó város szerencsétlen hajléktalanjaira. A hőmérő 20 fokra szállt le fagypontra, a természet minden pusztító hatalma fékét veszítve dühöngött a szörnyű éjszakában s az elemek rettentő tombolásában szegény, nyomorult, tehetetlen emberek keresték szeretteiket a romok alatt. Egy anya négy lánykáját szólította kétségbeesetten. Napok múlva bizonyosodott meg róla, hogy egyik sem él... Csak a hajnali derengésben mutatkozott meg egész nagyságában a pusztulás. Egy kis iskolásfiú csendesen sírdogált egy

MESÉBELI KINCSEK TITKÁT A MAI NAPOKBAN ELÁRULJA ÖNNEK AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK TERVE HUZÁSOK FEBRUÁR 15.-ÉN ÉS 18.-ÁN

Február 15.-iki húzás
KÉK SORSJÁTÉK FEHÉR CSOKOKAL

ÁLLAMI SORSJÁTÉK (Matca) OSZTHATÓ SORSJEGYEK	U.F.C.R. SORSJÁTÉK (Anexá) OSZTHATATLAN SORSJEGYEK
3 nyertemély 1.000.000—3.000.000	20 nyertemély 100.000—2.000.000
6 " 400.000—2.400.000	200 " 5.000—1.000.000
12 " 200.000—2.400.000	1000 " 1.000—1.000.000
24 " 100.000—2.400.000	10000 " 200—2.000.000
60 " 40.000—2.400.000	10000 " 6.000.000
500 " 10.000—16.000.000	
10000 " 1.600—33.600.000	

Február 18.-iki húzás
ZÖLD SORSJÁTÉK FEHÉR CSOKOKAL

ÁLLAMI SORSJÁTÉK (Matca) OSZTHATÓ SORSJEGYEK	U.F.C.R. SORSJÁTÉK (Anexá) OSZTHATATLAN SORSJEGYEK
4 nyertemély 3.000.000—12.000.000	10 nyertemély 200.000—2.000.000
10 " 1.000.000—10.000.000	200 " 10.000—2.000.000
1000 " 10.000—10.000.000	1000 " 2.000—2.000.000
	10000 " 200—2.000.000
	8.000.000

romhalmaz előtt, amely szüleit, testvéreit temette el. Egy asszony eszelős sietséggel dolgozott egy valahonnan előkerített csákánnyal egy gerenda-torlasz eltakarításán, amely alól még nyögések hallatszottak és sikerült is három kis fia közül legalább egyet megmentenie. Másutt egy halom törmelék alatt nyöszörögve feküdt egy csecsemő, anyja kihült kebelén... Erzinsan katonai jelentőségű város. A városon kívül álló nagy kaszárnya ellenállt az ott gyöngébb erejű földrengéseknek, a katonák mind sértetlenek maradtak. *A városon lakó tisztok azonban s a hadseregarancsnokság egész törzstiszti kara kilencven százalékban halott.* Kártyavár módjára omlott össze a katonai iskola is s a fiatal kadétek százait temette romjai alá. Mikor az éjjel-nappali munka árán helyreállított vasúti közlekedés ismét megteremtette a kapcsolatot Ankarával, az első vonatból egy üzletember szállt ki Erzinsanban, akit üzleti ügyei szólítottak volt a fővárosba. Megérkezvén kilenc tagú

mának csak egy-egy kiragadott részét esetleg lehet megkísérelni, hogy az egész, elképzelhetetlen méretű szerencsétlenséget bár csak megközelítőleg érzékeltesse az ember. *Könyveket lehetne teleírni a tragédiákról, amelyek Anatóliában percek alatt lejátszódtak.* A megrendülés dermedtségének leküzdése után az egész országon úrrá lett a vágy: segíteni a szerencsétleneken. De hogy lehessen megközelíteni őket? A vasutak szétrombolva, az országutak mély hótörzsek alatt, a kiküldött repülőgépek dolgukvégetlen érkeztek vissza, mert nem találtak leszállásra alkalmas terepet. Mit volt mit tenni? A vasutakat és utakat lázas, megfeszített munka

árán valamennyire rendbehozták és végre sikerült eljutni a szerencsétlenség-sújtotta vidékekre. Ismet İnönü tábornok államelnök a kormány tagjaival azonnal a katasztrófa színhelyére utazott. Erzinsanban egy asszony omlott karjaiba: „Pasa, a leányom halott... pasa, a férjem halott... katoná volt, tehát a te fiad!” Megrendülten vigasztalta az elnök a fájdalomtól megtört asszonyt... Közben egy zöltségkereskedő tűnt fel, aki fejszével kezében, félig tébolyultan járt-kelt négy felnőtt leányát keresve, akiknek ebben a hónapban egyszerre lett volna a menyegzőjük. Senki se merete megmondani neki, hogy már egyik leánya sem él.

A segélynyújtás hősei

De a férfias tetterő számos példájával is találkozott az elnök. Erzinsanban egy ezredparancsnok, aki csodával határos módon életben maradt, szervezte meg az első segélynyuj-

tak s azért megkímélte őket a katasztrófa. Az általános zűrzavart nem használták fel arra, hogy elmeneküljenek. *Elsőként rohantak a szerencsétlenül jártak segítségére; halálmegvetéssel, fáradhatatlanul dolgoztak napokon át és sok-sok ember életét mentették meg.* A török parlament kegyelemben fogja részesíteni őket... Még egy megkapó kép hívja magára a figyelmet Erzinsanban: *A hadseregfelügyelőség épületéből egyetlen fal maradt épen, amelyen sértetlen kevetben függ ma is Kemal Atatürk képe.* A nép mély megilletődéssel áll meg a jelképes, csodálatos jelenség előtt.

A segélynyújtó csapatokat szinte leküzdhetetlen nehézségek elé állították a rendkívüli körülmények. Az életbenmaradottakat gyors orvosi segélyben, ellátásban kellett részesíteni. A halottakat el kellett temetni a mélyen lefagyott földbe, nehogy járvány lépjen fel és pusztítsa el azt, amit az elemi csapás meghagyott. A vonatok szüntelenül érkeztek és rogtak vissza. Sátorokat, takarókat, gyógyszereket, kenyeret, orvosokat, betegápolókat hoztak és sebesülteket szállítottak el. Ahol azonban nincsenek vasutak, ahol az országutakat méteres hó fedi vagy hirtelen képződött szakadékok vágják el, amelyekből forró források bugyognak fel és kábító gázok áradnak elő, ott a segélynyújtás csak egészen kezdetleges eszközökkel lehetséges. Ezekre a vidékekre tevékaravánokat indítottak el, amelyek részben még vissza sem érkeztek kiindulási helyeikre s így nem lehet tudni, hogy a pusztulásnak milyen újabb híreit hozzák magukkal. S mintha a balsors nem elégette volna meg az anatóliai rombolásokat. *A Márvány-tenger partvidékén és Szmirna környékén árvíz pusztított, falvakat ragadott magával, újabb halálos áldozatokat követelt és termékeny síkságok termését sodorta el, mintha a végzet meg akarta volna akadályozni, hogy ezek a távoli országrészek a földrengés által rettenetesen sújtott tartomány segítségére siessenek.*

(j. b.)

Erzerumban, a rombadőlt házak lakói sátorban huzták meg magukat.

csaladjából egyetlen élet sem talált.

A szerencsétlenség ilyen jelenetei ezrével játszódtak le a feldúlt óriási területen. Samsuntól délre, Erba városban a közhivatali épület eleinte ellenállott a földrengésnek. A reggeli órákban itt gyülekeztek a városka hajléktalan lakói, akik túlélték a szerencsétlenséget. *Egy újabb földrengés azonban ezt is romba döntötte. Az épület mindenkit maga alá temetett; a tetőszerkezet valahogy tüzet fogott, lángborult az egész romhalmaz és elevenen elégték azok, akiket az omladék nem ölt meg azonnal.* Senki se volt, aki segíthetett volna rajtuk. Niksar városkában a várost körülvevő, még a középkorból származó fal dőlt le és okozott rettenetes pusztítást. Itt és a környező falvakban 2000 ember halt meg. *Resadijénél egy egész hegy omlott egy falura, amely ma tizenöt méter mélyen fekszik a gyilkos sziklatörmelék alatt és semmi sem tanuskodik arról, hogy nemrég itt emberek éltek, dolgoztak, szerettek.* Egy másik falu, amely mint anyai más község Közép-Anatóliában, magasan a hegyoldalon terült el, az egész alatta húzódo földréteggel együtt elindult a földrengések következtében. *És a sziklából, házomladékokból, emberi és állati testekből álló lavina fűsiketítő dübörgéssel zajlott lefelé a lejtőn és úgy betakarta tömegeivel a másik, lent a völgyben elterült falucska, hogy abból nem maradt semmi sem.* A két falu lakói közül csak egyetlen ember élte túl a katasztrófát, egy több mint kilencven éves aggastyán, aki nem tudván aludni, kiment a határba megnézni a községi nyáját. A többieket egyetlen óriási tömegsír fedi minden vagyonukkal együtt.

Természetesen, a halál e szörnyű birodal-

tást. Éjjel-nappal dolgozott, katonáival vezette a romok eltakarításának munkálatait, vonatokba vitette a sebesülteket. Neki köszönhető, hogy a katasztrófa bekövetkezése után hét nappal még élőket emeltek ki a romok alól. Gyönyörű munkát végzett 50 fegyenc is, akiket a Márvány-tengerben lévő Imraldi nevű fegyenctelepszígról vezényeltek ide hetekkel azelőtt. A városon kívül számukra épített barakban lak-

A földrengés következtében rombadőlt ház romjait igyekeznek eltakarítani.

Régi örömök

Irtá:
Dallos Sándor

Van egy öreg, kopott jegyzetfüzetem, csapargó koromban hordtam, arról olvasom egyik oldalán a következőket:

„Kedd: ferencvárosi híd, bécsi gyors.”

„Szerda: Erzsébet-tér.”

„Csütörtök: suszter.”

„Péntek: Ferdinánd-híd.”

„Szombat: litánia.”

„Vasárnap: Példabeszédek, VI. 1-től.”

Egy pillanatra csodálkozva nézem az elmosódott ceruzairást: mi is ez? Egy pillanatra rámszáll a feledékenység, de aztán már tudom, hogyné tudnám: ez, a hétfői nap kivételével, egy heti örömelőirányzatom. Furcsa szó? Lehet. De az örömmel éppúgy gazdálkodni kell, mint mással. Nem szabad túlszűfölni vele az életet, de nem szabad meg se fosztani tőle. És ha nincsenek örömeik, csinálni kell őket. Nekem éppen nem voltak akkoriban. Éhező és magános voltam. Hát csinálni kellett az örömeiket. A rebbenéseket kellett örömmé fokozni. Hogy élni tudjak és fel ne akasszam magam. Ilyen az ember. Nos, elmondom, hogy szerettem magamnak örömeiket, minden napra egy örömet. Mert úgy osztottam be, hogy minden napra esett egy öröm.

Tehát: kedd, — ferencvárosi híd, bécsi gyors. A jegyzet ennyit mond s ez így ment. Elindultam Angyalföldről, mert ott laktam s szép, egyenletes léptekkel elgyalogoltam a Népligetbe. A ferencvárosi híd ott van a Népliget szélén, azon jár keresztül a bécsi gyors. Az, amelyik Győrön megy keresztül s Győr már félig az otthonom. Mindössze tizenkilenc kilométerre laktunk tőle. Hát az egyik ok ez volt, hogy én a Népligetbe mentem vonatot nézni. Egy kicsit üzentem a gyermekkoromnak vele. De ez a kisebbik rész. A nagyobbik az, hogy szerettem nézni a rohanó gyorsvonatokat és a bécsi gyors mellé mindig képzelődtem. Ahogy a vonat átment a hídon s lassan eltűnt, én szépen magamba merültem s azt képzeltem, azt játszottam, hogy ülök a gyorsvonaton, elegáns vagyok, kezemen sárga kesztyű, fejemen könnyű sportsapka s rohanok valami nagyon távoli cél felé. Igen, mondjuk Velencébe utazom. Nagyon jó cigarettákat szívok és szemben velem ül egy nő. Magános asszony. Szőke. Kék szemű van, karcsú keze és kicsit szomorú szája. S meggyünk. Néha egymásra pillantunk, de nem ismerkedünk meg. Mindegyikünk attól fél, hogy a másik a következő állomáson leszáll és ez fájna, ha már egyszer megismerkedtünk. Hát csak nézzük egymást és jók lennénk, szép szelíden és összeillően kellenénk egymásnak, de csak ülünk egymással szemben, nem érintjük egymást, de mégis, mint valami ritka madarak, áthúznak feledhetetlenül egymás életén s egymás arca örökké megmarad bennünk, mint valami feltöretlen burkú titok, mint egy tiszta illúzió.

Hát ez volt a vonatvárás. Örömeim közül talán a legszebb. Vigasztaló és könnyeztető. A legszebbek a keddek voltak.

Az Erzsébet-tér, mint olvasom, szerdára esett s ebben is nő-öröm várt, csak más, mint a keddi. Ebben volt legalább valami ize a valóságnak. Egy győri szövőgyár lerabata volt itt egy Erzsébet-téri házban az emeleten s itt, a nagy ablak előtt lányok dolgoztak. Az egyik szőke volt, mint az állombeli gyorsvonati nő, ennek fel szoktam köszönni az utcáról és ő mindig visszamosolygott. Ennyi volt az egész. A szerdai nap öröme. Ez arra volt jó, hogy láttam: nemcsak álmodozásra vagyok jó, hanem kellenék is még valakinek, még szeretni is tudna, akarva, kívánva valaki. Ez a nap erre volt jó. Megismerkedésig ugyan sohase vittem a dolgot, részben, mert pénztelen koldus voltam, részben, mert a fantáziámnak elé volt a

valóságnak ez a kis szárnyverése is. Csak meg kellett fürdenem a lehetőség illúzióiban s már legény voltam, lovag, az voltam, ami akartam lenni s utána zsákolhattam, terheket cipelehettem, nem érintett meg belül fájdalmasan és nem alázott meg semmi. Most az jut eszembe: lehet, ezeken a napokon talán nem is szenvedtem.

Hát ez volt a szerda.

A csütörtök öröme — szép öröm volt, csöndes, meleg — egy suszter adta, illetve egy suszter kirakata. Nekem — elfeledtem mondani — durva hasított bőrből való bakancsom volt ebben az időben s ennek a suszternek a kirakatában gyönyörű, nemes formájú cipők ragyogtak. Kemek cipők. Csodálatosak. Finomak. Arisztokratikusak. Ezeket néztem meg olyan érzéssel, mint ahogy más asztalhoz ül és inyenc falatot eszik. Az izlésnek ugyanolyan örömeivel. Szerettem őket, az egyéimé néztem, gondoltam, költöttem őket, pózokat teremttem magamban, amelyek illettek hozzájuk, méltó járást, mozdulatokat, tartást, hanghordozást; megszórtam, kitéltem, biztos életű és előkelő lettem ez előtt a kirakat előtt. Nagyon sokáig szoktam állani előtte, néha egész kíváncsi csoport gyülekezett össze mögöttem, hogy ugyan mit néztek. Gondolom, senkise értette, hogyan lehet őt vagy hat pár cipő előtt ilyen hosszan elácsorogni. Később, még nyomorúságban, de mikor már az életem értelmet és irányt kapott, magam is nevettem az akkori magamon. Most helyesbíttem magam: nem volt okom az akkori nevetésre.

És most — hohó! — a péntek! Ez a családi örömök napja volt. A Ferdinánd-hídon a családi örömök napja. Apa-nap, vagy ilyesmi. Mert ha a hídon megálltam onnét beláttam egy Podmaniczky-utcai ház emeleti ablakán, ahol lámpagyújtás után se szokták leereszteni a redőnyt. Lehet, az Isten rendezte így a dolgokat a kóbor és magános ember számára, szépen családost játszatott ott előttem, mint egy szelíd, idillikus színjátékot. A redőnytelen ablak mögött ugyanis egy család lakott: apa, anya és két kislány s úgy este hat óra felé már mindig remekül játszott a család. Hancúrozva, nyilván harsogva és buk-fencezve. Én meg álltam a Ferdinánd-hídon és néztem ezt. Valami kis sajtó örömmel. Akkor se tudom pontosan eldönteni, mit akartam ezzel: magamat képzeltem a játszó ember helyébe vagy édesapámat? Apa voltam vagy gyermek? Nem tudom. Csak annyi bizonyos, hogy ez öröm volt, egyike a beosztott örömöknek s egy ideig péntekenként éltem vele.

Szombat: litánia. Igen, szombaton este mindig litániára mentem s a litániákon énekeltem. A szombatok erről voltak nevezetesek, ezekről az éneklésekről. De gyönyörű felőrák voltak ezek! Énekelni mindig nagyon szerettem. Az

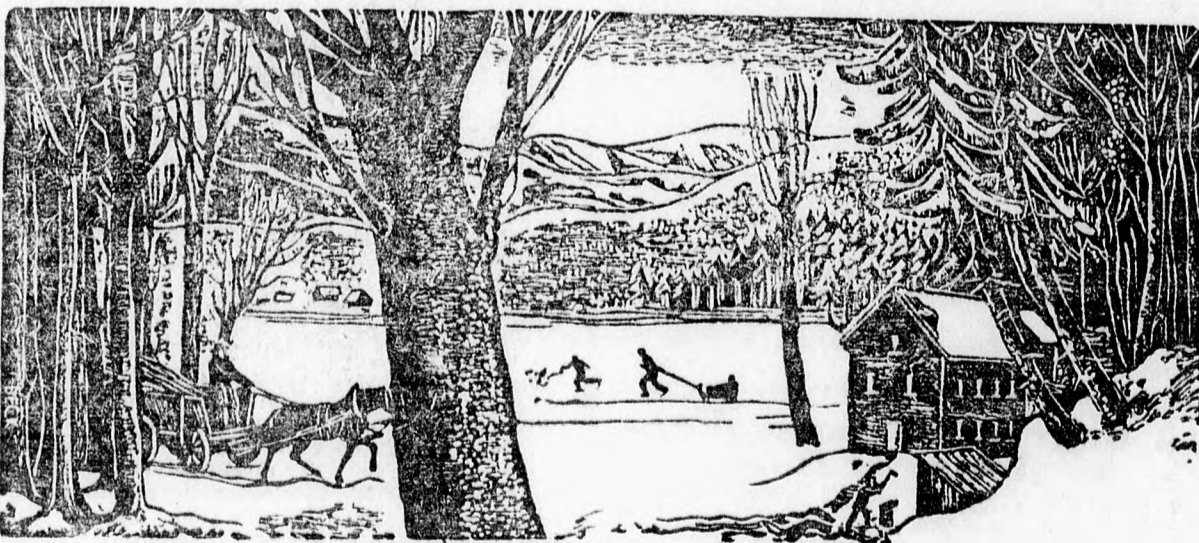
* Aggyvázásra hajlamos idősebb embereknek, akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül mindennap könnyű bélürülésük legyen, a természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel egygyomorra egy kis pohárral bevéve — a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

ének olyan volt nekem, mint a szárnyalás, mint a gyónás, mint a megtisztulás. A legkimondhatatlanabb vágyaim kifejeződést tudtak találni éneklés közben, a legmélyebb és legtökéletesebb gerjedelmeim: a hangom volt a legigazabb imádságom. Kezdetben nagyon sokat énekeltem, az ösztönöm vitt rá, később aztán az éneklés öntudatosává vált bennem. Láttam, hogy ez öröm s hogy fogyott az örömeim lehetősége, nem tékoztam az éneket se. Egy héten egyszer énekeltem, szombaton, hogy ez aztán annál nagyobb öröm legyen. Addig — éheztettem az énekre magam. S akkor is a legerősebbet, a legsodrób módját választottam az énekeknek: a templomi éneklést. Mert ez a legerősebb, a legnagyobb, a legmegrázóbb forma. Bele lehet szédülni ebbe az éneklésbe s el lehet repülni vele. Hát nekidőltem az esti templom falának, föl-szegtem a fejem s énekeltem, ahogy csak telt tőlem, hét nap meggyült vágyának minden erejével. Csattogva és harsogva. Ilyenkor mindig úgy éreztem, mintha egy sugáregyenes, hófehér úton menetelnék gyönyörű messzeségek felé s az énekeim ereje az egész mindenséget betöltene. Ez forró gyönyörűség volt. Mint valami végtelen felszabadulás és olyan erőérzés, amely mindig visszaadta a bizalmamat. Utána egy darabig úgy éreztem, hogy nem vagyok egyedül. Hát a keddek és a szombatok, ezek voltak a legszebb napok abban az időben.

Vasárnap viszont, mint a följegyzés is bizonyítja, bibliát olvastam, leginkább a Példabeszédeket. Most, hogy megnéztem a régi bibliámban a megjelölt helyet, láttam, hogy az agyon van írva jegyzetekkel.

... Ennyi az egész. Ime, hat napom, hat napom örömelőirányzata. Hétfőn nem tudom, mit csinálhattam, arról nem szól a följegyzés. S most, hogy revidélok a dolgokat, úgy látom, az egészről csak az ének és a biblia maradt meg. Mert énekelni még énekelek és a bibliát is csaknem minden nap olvasom. Szóval két napot el tudnék létni a régi mintára örömmel. A többi négyet? Vasúti szabadjegyem van, az utazás minden illúzióját régen elélttem már. Az Erzsébet-téri összeköszönéseken nevetnem kell és a cipőket, — nos, a cipőket megcsináltattam. Ezek hát nem számítanak. S még egy öröm maradt, egy megteremtett: Vera, a kislányom, akivel eljátszogatok legalább olyan szépen, mint hajdanában nekem játszottak, mikor ott álltam a Ferdinánd-hídon. De ha egyenleget csinállok, úgy látom, az örömeim fele elveszett. Eppen a fele. S a mai zsebkönyvemben ilyen jegyzeteket találok: ügyvédnek negyven pengő, műzeumba, házba, rádió, coffeein, citricum. És nem találok semmiféle örömebeosztást. Semmi tervet. Semmi táblázatot. Csak: ügyvéd, házba, coffeein, citricum... Tizenkét év van a két zsebkönyv között s ahogy nézem őket, az jut eszembe: vajjon most jobb-e?

De nem gondolom végig a dolgot és nem adok e kérdésre feleletet.

Téli tájkép: (Beck Károly fametszete.)

Hogyan folyik a nevelő- és tanító munka a Hangya szövetkezeteknél?

Az 1938 év lezárásával kapcsolatban a Hangya Szövetkezetek Szövetségének propaganda-bizottsága ülést tartott, amelyen nemcsak az elmúlt esztendő eredményeit vették számba, hanem egyben megvitaták az év tennivalóit is.

A szövetkezeti mozgalom sarkalatos tétele a nevelő munka. Az öntudatos szövetkezeti nemzedék megteremtésének nemcsak célja vezette gróf Haller Istvánt, a Hangya Szövetség elnökét az iskola-szövetkezeti mozgalom hathatós felkarolásában és a szövetkezeti propaganda-bizottság megalakításában.

Ennek a bizottságnak legutóbbi értekezletén, amelyet gróf Haller elnök nyitott meg, résztvettek dr. gróf Bethlen László, a Hitelszövetkezetek vezérigazgatója, Imreh Zeigmond alelnök, dr. Gál Miklós végrehajtóbizottsági tag, Tövisy Géza, a Hangya vezérigazgatója, Dosa Albert igazgató, dr. Polonkay Tivadar középajtai, Páll Dénes siménfalvi ügyvezető elnökök, Berekméri István páromberki és Sneff János tenkegyházi ügyvezető könyvelők, dr. Nagy Zoltán tanár, a szövetkezeti szakoktatás vezetője és Fekete György szerkesztő.

A beszámolókat sorát Tövisy Géza vezérigazgató nyitotta meg. Az elmúlt év június 6-án tartott és ilyen értekezleten határozták el gróf Haller István javaslatára a propaganda-bizottság megszervezését és a Hitelszövetkezetek Szövetségével karöltve a szövetkezeti könyvtársorozat beindítását. Az ősz folyamán a szövetségek már két ilyen ismeretterjesztő füzetet adtak közre, még pedig díjmentesen: dr. Nagy Zoltán, Balázs András: „Az iskolaszövetkezetek vezetése” és dr. Nagy Zoltán: Szövetkezeti ismeretek kézikönyve címen. A két könyv részben az elemi iskolai szövetkezetek működését, másrészt a középiskolások tanuló szövetkezeti oktatását könnyítette meg.

További lépés volt a két szövetkezeti Kolozeváron tartott értekezlete, amelyen a sajtó közös tudósítását határozták el és megalapították a sajtóbizottságot Gyallay Papp Domokos, Balázs András, dr. Nagy Zoltán, dr. Oberding József György és Fekete György részvételével.

Az iskolaszövetkezeti szervezkedés lehetőségéről dr. Nagy Zoltán nyújtott tájékoztatást. Eddig 731 felekezeti elemi iskola közül 180-200 iskolában történt meg az iskolaszövetkezetek megszervezése. Tehát még mintegy 500 iskolaszövetkezet vár megalakításra. Középiskoláink közül 18 római katolikus fiú- és leányiskolában, 5 református és egy unitárius középiskolában alakult iskolaszövetkezet és még 17 középiskolában ezután kell azokat megszervezni. A gyulafehérvári római katolikus teológia keretében is megalakult az iskolaszövetkezet a rendszeresítették a szövetkezeti előadásokat is, amelyek a református és unitárius lelkész-képzésben is igen nagy gyakorlati értéket jelentenek.

Csak így valósulhat meg egyik főpásztorunk elgondolása, aki az ősi közgyűlésen ezt mondta:

„Valóban szükség van arra, hogy papjaink, tanítóink élénk figyelemmel kísérjék, a lehetőség szerint irányítsák mindenütt gyülekezetünkben a szövetkezeti, gazdasági, fogyasztási szövetkezeti tevékenységet. Felhívom a figyelmet az iskola-szövetkezetek ügyének hathatós támogatására is.”

A két szövetkezet egyébként közös iskolaszövetkezeti osztályt szervezett és 731 felekezeti iskolának díjmentesen küldi meg a „Szövetkezeti Családot, hogy az iskolaszövetkezeti rovaton keresztül a szövetkezési gondolatát közelebb vigye a kicsiny szövetkezőkhöz. A Hangya Naptár az idén 180 oldal terjedelemben és 17 ezres példányszámban hagyta el a sajtót, értékes népszerű tartalommal. A színes szövetkezeti falnaptár 40.000 példányban jelent meg.

Fekete György szerkesztő, a propagandaosztály vezetője, ismertette azután az osztály jövő munkatervét. Az elmaradt nagyváradi és vasárhelyi raktárávató ünnepségeket meg kell tartani, körzeti értekezleteket pedig folytatni. Szövetkezeti műsorok összeállítására alkalmas szindarabokat és verseket kell közreadni, szövetkezeti könyvtárakat felállítani.

A bizottság végzetül gróf Haller István javaslatára elhatározta, hogy a két központ több népies szövetkezeti füzetet, ezenkívül a körzeti értekezletet, ügyvezetőkönyvelők és boltvezetők részére ezakkönyveket fog kiadni, jobban felhasználja a sajtót a szövetkezeti eszme terjesztésére és az eredmények ismertetésére a mozgalmat indít a főiskolás ifjúság szövetkezeti megszervezésére.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: A VÉN LEÁNY.
APOLLO: AZ ELSŐ CSÓK.
CORSO: AZ OREGONI GYLKOS.

KERESZTREJTVÉNY

4. (384.) szám.

MAGYAR KÖLTÖK: Csokonai Vitéz Mihály

1		3	4	5				9	10	11		12	13
14			15					16					17
		18				19	20		21			22	
23	24			25					26				27
28				29		30			31				
32			33		34			35				36	
37				38		39	40		41			42	43
		44	45		46					47		48	
49								50					
		51			52		53			54			
55	6				57				58				59
60		61						63		64		65	
66			67				68		69		70		71
72					75					74			
		73			76		77				75		
79	8		81			82			83				84
85													

Beküldendő: Vízsz. 1, 39, 49, 50, 85. Függ. 1, 7, 13, 53.

Beküldési határidő: február 7.

Vízszintes sorok:

1 I. Csokonai Mihály ifjúkori travestiájának címe. 11. Csokonai Mihály debreceni tanárjának neve. 14 Ókori pénzem. 15 Pü, más nyelven. 16 Triola közpe. 17 Etelizesítő. 18 Tarka, más nyelven. 19 Azonos mássalhangzók. 21 Papírra vetette. 23 Nagyluku drótszita. 25 Evangelista. 26 Ilyen csizma is van. 28 Fulladásos torokbetegség orvosi elnevezése. 30 Nyelvtani fogalom. 31 Faisi ellentéte. 32 Zenei félhang. 33 Irni, parancsoltó módban. 35 Méhlikás. 36 Verskellék. 37 Hexa mássalhangzói. 39 Ilyen a pacsipta fejlődés. 43 Tas mássalhangzói. 44 Idegen segédige. 46 Hunor testvére. 47 Sib. 49 Ezt mondják a puhára főtt vagy sült ételre. 50 Zárda. 51 Szükség, más nyelven. 52 Eztergommegei község. 54 Ag, más nyelven. 55 Toll közpe. 57 Csukódás. 59 Para. 60 Hasznos rovar. 62 Szeszszital. 63 Főnök, más nyelven fonet. 65 Pata, más nyelven. 65 Nyári mezőgazdasági munkások. 68 Amerikai állam névének kezdőbetűi. 70 Szin. 72 Komisz, pimasz. 73 Kegyelem más nyelven. 74 Enkel. 75 Pestmegegyei község. 77 Csapadék (névelővel). 78 Tűzhely, más nyelven. 79 Idegen kettős magánhangzó. 81 A Havai-szigetek egyike. 83 Kikötő-épitmény. 84 Igekötő. 85 Csokonai-költemény címe.

Függőleges sorok:

1 Ókori görög komikus eposz címe, amelyet Csokonai négy pipa doányban travestált. 2 Kötőszó. 3 A délamerikai aranynyal neve. 4 Verdi-Opera. 5 A filiszteusok öt fővárosának egyike, Góliát óriás lakóhelye. 6 Kötőszó. 7 A „Dorottya” negyedik könyvének címe. 8 Azonos mássalhangzók. 9 102. 10 A földből kibuggyanó víz. 11 Áldozati hely. 12 Csont, más nyelven. 13 Csokonai-költemény címe. 18 Bőséges mássalhangzói. 19 Megy. 20 Azoknak az etikai tilalmaknak és parancsoknak összessége, amelyeket az emberi cselekedetekre nézve kötelezőnek elismerünk. 22 Szerellem, más nyelven. 24 Achát drága kő. 27 Almos teszi. 29 Garbo közpe. 31 Fontos ipari fém. 34 Csibész. 35 A holló hangja. 38 Állathajtó eszköz. 40 Német nép. 41 Eztergommegeyi község. 42 Felvidéki város. 44 Ausztriai folyó. 45 A hajó része. 47 Abessziniával egyesített keresztény királyság. 48 Azonos mássalhangzók. 53 A márné egyik fájának népies neve. 56 Klérus közpe. 57 Ilyen szó is van. 58 L. 63. vízszint. 59 Közlekedési eszköz. 61 Háborús. 62 Üveg, zománc készítésére használt kémiai anyag, mint gyógyszer antiszeptikus hatása. 64 Ma minden háznak van, de a régi római háznak nem volt. 65 Hős, más nyelven. 67 Irt, pusztít. 68 Egy, más nyelven. 69 Allami jövedelem. 71 Ólél. 76 Csapadék (névelővel). 78 Udvar, más nyelven. 80 Mutatónévmás. 82 Gúla közpe. 83 Időhatározószó. 84 Névtű.

2. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízszintes 1. Adam. 9. Strauss. 14. Faust. 24 Baklanoff. 36 Bellini. Függőleges 8. Aida. 13. D. Albert. 15. Berlioz. 19. Lakmé. 28. Alfa.

Helyesen megfejtették: Csiby Lenke, Kiss Lajos, Fehér Jolán, Balázs Irén, Nemes Gabriella, Derzsy Zoltán, Bod Józsefné, Nagy Elek, Labul András, Hodács Ágoston, Stéger József, Szabó Józsefné, Dorner Ernő, Ágoston Gyula.

A jutalomknyvet Dorner Ernő (Szatmár) nyerte. Elküldöttük.

Arcéhicetések

Adás-vétel

szavanként 3 let

Nagyon

magas árat fizetek brilliáns tárgyakért. — Herbet ékezeráruház, Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand 3.

Veszek

magas áron arany, ezüst, brilliáns ékezeteket Haslinger ékeszerész, Nagyvárad, Bd. Regele Ferdinand No. 8.

Óssi állomással

szemben jó forgalmu üzlet átadó. Értekezni: Nagyváradon, Straža Alexandrij 5. szám.

Lakás

szavanként 3 let

Kiadó

február 1-re 3 szobás, utcai földszintes modern lakás. Nagyvárad, Str. Dorobantilor 22. Telefon 31-72.

Ujnonnan épült abszol modern lakások:

emeleti és földszinti 3 szobás, egyszoba-hallos, liggival; egyszoba előszobás valamennyi teljes komforttal, továbbá egy suterainn egyszobás lakás májusra, két tágas raktárhelyiség azonnalra kiadók. Lutheránus Egyházközség, — Nagyvárad, Tache Jonecu-u. 28.

Kétszobás

utcai lakás mellékkellyiségekkel azonnalra, valamint udvari 1 szobás, fürdőszobás modern lakás április 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. General Hoiban Nr. 22-a. Telefon: 31-35.

Butorozott

külön bejáratu szoba, fürdőszoba használati kiadó. Nagyvárad, Str. Vlahuta 41-a.

Kiadó

butorozott szoba febr. 1-re, fürdőszoba használati. Nagyvárad, Duca-u. 11. szám.